

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Johannes Jørgensen.

Titel | Title:

Den yndigste Rose

Udgivet år og sted | Publication time and place:

København : Gyldendalske Boghandel, 1907

Fysiske størrelse | Physical extent:

136 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

Johannes Jørgensen

Den yndigste Røse

1108. h. 534.

Gyldendalske Boghandel
Nordisk Forlag

1907

DEN
YNDIGSTE
ROSE

JOHANNES JØRGENSEN

DEN
YNDIGSTE
ROSE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

1907

Published Novbr. 30. 1907. Privilege
of Copyright in the United States reserved
nuder the Act approved March 3, 1905
by *Johannes Jørgensen*.

KØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

DEN YNDIGSTE ROSE

E^N Eftermiddag i Oktober gik den, som skriver dette, gennem en Dal mellem Bjærge nede i Sydtyskland. Vejret var graat og taaget, opad Bjærgsiderne stod Bøgeskoven kobberbrun og vaad, det skumrede, Vejen var øde. Et Sted, hvor Dalen indsnævrede sig lidt, og de høje, graa Kalkklipper steg stejlt til Vejrs, nøgne, kun med en Krone af Graner øverst oppe, var rejst et lille Kapel for de Vejfarende. Som det var min Vane, holdt jeg Rast her et Øjeblik. Kapellet bestod af nogle Bænke under et Tag af Birkebark, baaret af fire Stolper og med en Bagvæg af Granstammer. Et stort Krucifix, malet i grelle Farver, hang paa denne Væg; foran det brændte en lille Lampe, som en eller anden fra den nære Landsby gik ud at passe. Og rundt om Korset var der — som man ofte ser det i sydlige Egne — ophængt en Mængde Votivgaver, mest

kalligrafisk udførte Taksigelser i Glas og Ramme, nogle endda broderede i blaat og hvidt Perlebroderi eller med forskellige Kulører Garn.

Jeg plejede gjerne at dvæle lidt paa dette Sted. Stilheden var saa dyb, saa velgørende. Kun en sagte Raslen i Skoven — af en Regndraabes Fald, et Dyrs Puslen, en Solsorts hastige Trippen over det visne Løv. En sjælden Gang kom der nogen forbi — en Bondekone, der korsede sig for Kapellet, en Arbejdsmand, der dukkede frem bag en af de store Klippeblokke, som laa nedstyrtede i Dalen, og med Rive paa Ryggen skyndte sig hjem.

Inden jeg forlod Stedet, undlod jeg aldrig at se lidt paa de ophængte Votivtavler — om der var kommen nogen nye. Det var dog ikke saa meget de fine, indrammede, der interesserede mig. Nej, men der sad, stukken fast med Knappenaale i Kapelvæggen, smaa Papirslapper, revnede ud af en Lommebog og beskrevne med Blyant — dem betragtede jeg gjerne nøje, dem foldede jeg ud og læste. Det var tilfældige Vejfarende, Pilgrimme maaske, der havde besøgt et nærliggende Valfartssted, som her i det lille Skovkapsels Ensomhed havde lettet deres Hjærte, havde betroet deres lønligste

Kvide til Papiret, havde nedlagt deres Kummer og Klage ved Korsets Fod.

Jeg læste paa et af disse Papirer: «En stor Synderinde beder medlidende Mennesker om deres Forbøn.» Paa et andet: «En Datter beder om en god Dødstime for sin vantro Fader. Min Gud, forlad ham ikke!» Paa et tredje: «En forhærdet Synderinde anraaber om et Fadervor.»

Af denne Art Anmodninger indeholdt de smaa Papirer paa det lille Kapels Væg mere end én. Ofte maatte jeg tænke ved mig selv, hvor et Menneskehjærte er svagt — det ser sin Forhærdelse, sin Synd, men ævner ikke at bryde med den. Sjælen er simpelthen bastet og bunden, saa den ikke kan røre et Fingerled for at hjælpe sig selv. Men ét formaar den endnu — raabe om Hjælp som den Synkende, bede andre ile til og drage den op af Mørket, op til Dagen og Livet. Og dette ene gør den — og dette ene er nok. Thi den er ikke helt forhærdet, som ønsker sin Forhærdelse brudt.

Ofte var der ved Siden af Sedlerne stukken Blomsterbuketter ind mellem Granstammerne i Kapel-væggen. Og ved en saadan, særlig smuk lille Kvast Blomster fandt jeg hin Dag, jeg taler om, paa et

pænt Ark Brevpapir følgende kunstløse, rørende
Strofe:

Jesus, lieber Heiland mein,
hilf uns, dass wir werden dein,
denn nicht Unkraut, sondern Blumen
möchten wir so gerne sein.

Og nedenunder: «Tre unge Piger fra Heiligenbronn» (en Landsby mange Mil borte, højt oppe i Schwarzwald).

Medens jeg gik hjem til Stedet, hvor jeg boede, gennem den skumrende Aften, som umærkeligt blev til Nat, og gennem Taagen, som stille blev til Regn, vedblev disse Linjer at lyde inden i mig. «Ikke Ukrudt, men Blomster vilde vi saa gerne være!»

Der er Mennesker nok i vore Dage, som mener anderledes end hine tre troskyldige Pilgrimme oppe fra det fromme, gammeldags Schwarzwald. Der er nok, som vil give sig selv Lov til at gro frit og vildt, som vil lade deres Natur skyde mod Lyset, en Have paa Godt og Ondt. Derfor ser vi Ukrudtet brede sig, i Livet som i Kunsten — Ukrudtet, de syge Vækster og de giftige Svampe.

Thi den eneste Maade, hvorpaa vi Mennesker virkelig kan blive Blomster, er ved, at Gud blomstrer i os. «Den yndigste Rose» maa slaa Rod i

vor Sjæl — saa dør af sig selv, snart eller silde, alt Hjærtets Ukrudt, alle de vilde Vækster, de usunde Urter. Den yndigste Rose er stærkere end de stindeste Torne.

Om denne Roses Væxt i en Menneskesjæl fortæller de følgende Blade. Hvad gør det, at det er længe siden, hint Rosenflor skød frem i lysende og duftende Fylde, og at det vil forekomme mangel at have været en Drivhusblomstring, under skærmende Tag, i Ly for de vilde Vinde? Stormene søndrede dog mer end en Gang hint Huses Ruder, Regn og Rusk flængede Rosens Blomster. Og skønt opelsket i Læ, viste den sig haardfør og fast.

Skønnere er Rosen, vil andre sige, end dem, vi er vant til at skue! Dybere, rødere, altfor blodrød i sin Farve, renere, sødere, altfor stærk i sin Duft! Men gør det noget? Kan Blomsterne i Guds Urtegaard virkelig være for skønne?

Hvad vil denne Bog om en Rose os Børn af det tyvende Aarhundrede, vil atter andre spørge. Men ogsaa gennem det tyvende Aarhundredes mest fremskredne Kultur kan der dog, det tror jeg, gaa det samme lønlige Suk som gennem Bondesindet i de afsides tyske Dale — ikke Ukrudt vilde vi gerne være, men Blomster.

For dem, der føler saaledes, er denne Bog skrevet. Den er af en kyndig Urtegaardsmand, hvem et langt Livs Erfaring havde lært at opluge Ukrudtet, at grave Haven, at skaffe Blomsten fra Himlen Luft og Lys. Han var ikke bange for at bruge det skarpe Jærn, den skrappe Kniv. Vel har kun faa eller ingen af os hans Mod, hans fuldkomne Vilje til at lade Gud voxe i os. Men ogsaa i vore Hjærter groer der dog en, ak! ofte forkrøblet, men, Gud ske Lov! endnu levende Kvist af den yndigste Rose . . .

INDGANG

«**D**ER var i Tyskland en Broder af Prædikebrødrenes Orden, af Fødsel en Schwaber; hans Navn være skrevet i Livets Bog. Han begærede frem for alle Ting at blive og hedde den evige Vidsoms Tjener» . . .

Saadan begynder den gamle Bog, som højærværdig og vellærd Herre, Pater og Frater Henricus Suso, nu for over et halvt Aartusind siden, i sit Livs Aften omhyggeligt sammenskrev i Sortebrødre-kloster nede i Ulm. Broder Henrik Suso — eller Seuss, som hans gode, tyske Navn var — døde kort efter, at hans Bog var bleven færdig, og hans Død indtraf paa Hellig Povls Omvendelses Dag, som er den femogtyvende Januar, da man skrev Aar efter Herrens Byrd tretten Hundred og sex og treds. Men af Sortebrødre-kloster i Ulm er intet mere tilbage, og i Trefoldighedskirken,

som er den gamle Klosterkirke, véd ingen længer at vise den Fremmede Henrik Susos Grav.

Men lærde Mænd har i vore Dage forsket meget i den gamle Sortebroders Levnet og har udgivet hans Værker af ny. Tilforn troede man, at han var født i en lille Stad ved Bodensøen, der hedder Überlingen; et gammelt Hus der i Byen siges at have været hans Barndomshjem og kaldes endnu Susohuset. Men det vides nu, at Henrik Suso var en Konstanzer af Fødsel, og han saae denne Verdens Lys paa Sanct Bendts Dag, som er den enogtyvende Marts, da man skrev henvend tolv Hundrede og fem og halvfems.

Paa fædrene Side tilhørte han en adelig Æt, der var indvandret fra Schweiz og hed von Berg. Men hans Moders Pigenavn var Seuss eller Suse, fra Überlingen, siger man, og da hendes Førstefødte kom til Skels Aar og Alder, saa skiftede han sit Fædrenenavn med sin Moders Navn, fordi hans Moder var fuld af Gud, men hans Fader var fuld af Verden og voldte hende stor Pine og Kors.

Men om Henrik Suses Moder hedder det i en gammel Bog, at hun havde den gode, kristelige Vane, at alt, der gik hende imod, det sænkede hun i Kristi bitre Lidelse, og dermed overvandt hun sin egen

Lidelse. Og en stor Naade havde hun tredve Aar igennem, at aldrig var hun i Kirke og hørte den hellige Messe, uden hun jo græd bitterligt af Hjærtens Ynk over Vor Herres og hans trofaste Moders Pine. Og en Gang skete det, at hun af overvættes Kærlighed til Gud blev syg og vel tolv Uger maatte ligge til Sengs, helt klagende og forlængs efter Gud. Og da hun nu saaledes og med mange andre Dyder havde endt sin Pilgrimgang gennem denne Taarernes Dal og trolig baaren sit Kors, da kom den milde Gud hende i Hu, at det var Tid at stille hendes Forlængsel efter Himmeriges Rige. Og en Gang i Fastens Begyndelse hændte det, at hun kom ind i Domkirken og stod foran et Alter med skønne udskaarne Billeder, som forestillede Vor Herres Nedtagelse af Korset. Og som hun nu fromt betragtede og i Hjærtet beskuede Jesu Kristi værdige Lidelse og Død, saa skete det, at der overkom hende ligesom en Følelse af, hvad Guds milde Moder havde maattet lide, da hun stod under Korset. Og da blev hin gode, salige Frue saa greben af Ynk, at hendes Hjærte kunde ikke bære det, men hun faldt i Svime og sank om, hvor hun stod. Og da de havde hjulpet hende hjem, laa hun syg til den hellige Langfredag, ved Nontid, som er Klokken tre slet, og er den

Time, da Vor Herre og Frelser Jesus Kristus opgav sin Aand paa det hellige, velsignede Kors. Da døde ogsaa hun, just som de sang af den hellige Læst: *Hodie mecum eris in paradiso*, det er udlagt: «I Dag skal du være med mig i Paradis.»

Men da Henrik Suse var bleven tretten Aar, gav hans Fader ham i Sortebrødrekloster ved Konstanz, som er paa en Ø lidt oven for Byen. Selv levede den strænge, verdslige Herre endnu nogen Tid og rettede omsider sit Liv og blev en bedre Mand, end han før havde været, og gik bort i Fred med Gud.

Her begynder Bogen, som Sortebroder Henrik Suse skrev om sig selv, og han kalder sig i Bogen den evige Visdoms Tjener.

DET FØRSTE KAPITEL

DEN første Begyndelse gjorde den evige Visdoms Tjener, da han gik i sit attende Aar. Og skønt han fem Aar havde været i Kloster, saa havde det dog kun været Skin altsammen, og hans Sind var uden Samling, og naar Gud kun varede ham for de største Fejl, der kunde komme ham til Skade paa hans gode Navn og Rygte, saa syntes han ikke, han ellers behøvede at tage det saa nøje. Men deri vaagede Gud over ham, at hvor han end vendte sig til Ting, han begærede, saa følte han sig aldrig tilfreds, og det tyktes ham, at det var noget helt andet, som skulde give hans vilde Hjærte Fred. Vé var det ham, og Uro havde

han; altid stampede han imod og kunde dog ikke hjælpe sig selv, indtil omsider den milde Gud friede ham ved en stærk Omvendelse. De andre Brødre undrede sig over den hurtige Ændring, der skete med ham, og én sagde dette, en anden hint. Men hvad det var, det fandt ingen, thi det var en lønlig, lysrig Dragelse fra Gud.

DET ANDET KAPITEL

Et begyndende Menneskes Anfægtelser

Da dette Kald fra Gud udgik til ham, saa hjem-søgte han snart af forskellige Anfægtelser, hvor-med hans Frelses Fjende vilde forvirre ham, og de var følgende:

Den indre Drift, som var skænket ham af Gud, den fordrede af ham en fri Bortvendelse fra alt, der kunde være ham til Hinder. Herimod blev der nu indgivet ham denne Tanke: «Tænk vel over, hvad du gør! Det er let at begynde, men vanskeligt at fuldføre!» Det indre Kald henviste til Guds Kraft og Hjælp; Modstanderen svarede, at der var ingen Tvivl om Guds Magt til at hjælpe,

men vel om Gud nu ogsaa vilde hjælpe. Men det har den milde Gud dog forjættet med sine gode Løfter af sin guddommelige Mund, at han sandelig vilde hjælpe alle dem, der paakalder hans Navn!

Da Naaden omsider i denne Strid sejrede, da kom en fjendtlig Tanke under Venskabs Dække og sagde til ham: «Det er ganske rigtigt, at du skal bedre dig, men du skal ikke tage for ivrigt paa Vej. Begynd med Maade, saa at du kan magte at fuldføre det. Du skal æde og drikke og gøre dig til Gode og blot vogte dig for Synder. Vær saa god, du vil, indvortes, men med Maade, saa at Folk ikke kommer til at grue over dig. Er Hjærtet godt, saa er alting godt, siger man jo; du kan vel more dig som andre og dog være et godt Menneske. Andre Mennesker kommer ogsaa i Himlen, skønt de ikke fører saa strængt et Liv.»

Med dette og lignende blev han meget anfægtet. Men den evige Visdom gendrev disse falske Raad saalunde: «Hvo som vil fange en glat Aal ved at gribe den om Halen og begynde et helligt Liv med Lunkenhed, han bliver narret, thi bedst han troer at have noget, er det smuttet fra ham. Og hvo som vil overvinde et forvænt og genstridigt

Legeme med det gode, han maa være meget klog. Hvo som vil eje Verden og dog tjene Gud, han begærer umulige Ting og vil forfalske Guds eget Ord. Derfor: vil du ikke tugte dig selv, da hold op med din Fromhed!» I denne Tvedragt var han temmelig længe. Omsider tog han sig sammen og vendte sig kraftigt fra alle Ting.

Hans unge Sind led for det Første meget ved, at han undveg alt forfængeligt Samvær. Undertiden overvandt Naturen ham, saa at han gik til de andre Brødre for at forlyste sig, og det skete sædvanligt, at han gik glad derhen og vendte bedrøvet tilbage, thi deres Tale og Morskab var ham imod, og hvad der glædede ham, kunde de ikke lide. Undertiden, naar han kom til dem, pinte de ham med Ord. En spurgte: «Hvad er det for en sær Maade, du har lagt dig til?» En anden sagde: «At leve som andre er det sikreste.» En tredje: «Det tager en Ende med Forskrækkelse.» Og saaledes sendte de ham fra Herodes til Pilatus. Han tav som En, der ikke har Mæle, og tænkte: »Hjælp, milde Gud, her er intet Raad uden at fly. Havde jeg blot ikke hørt denne Tale, saa kunde den ikke skade mig!«

En Ting var ham til stor Pine, at han ingen

havde, til hvem han kunde klage sin Nød, og som søgte det samme paa samme Maade, som han var bleven kaldet til. Derfor gik han rundt, ussel og uden Kærlighed, og overvandt sig selv med stort Besvær, men siden blev det ham til stor Sødme.

DET TREDJE KAPITEL

Om en overnaturlig Dragelse, som veder- fores ham

I hans Omvendelses første Tid da skete det en Gang, paa den hellige Agnes' Dag, at han gik ind i Kirkens Kor, just som Middagen var forbi. Han var alene og stod i den nedre Stolerække tilhøjre i Koret. Paa den Tid havde han særlig Trængsel med svære Lidelser, der tyngede ham. Og som han stod der uden Trøst, og der var ingen hos ham eller om ham, da blev hans Sjæl henrykket, i Legemet eller udenfor Legemet. Da saae og hørte han, hvad der er uudsigeligt for alle Tunger. Det var uden Form og Maade og rummede dog al Form og Maades glæderige Lyst. Hjærtet var længselsfuldt og dog stillet, Sindet var frydefuldt

og blomstrende, hans Ønsker havde lagt sig, hans Attraa var gangen til Hvile. Han gjorde intet uden at stirre ind i det straalende Lys, hvori han fandt Glemsel af sig selv og af alle Ting. Var det Dag eller Nat, han vidste det ikke, det var det evige Livs frembrydende Sødme i hans Hjertes stille, rolige Følsomhed. Men siden sagde han: «Er dette ikke Himmerig, saa véd jeg ikke, hvad Himmerig er, thi al den Lidelse, der nævnes kan, formaar ikke at fortjene en saadan Glæde til evig Tid.» Denne Henrykkelse varede vel en Time eller en halv. Om Sjælen blev i Legemet eller var skilt fra Legemet, det vidste han ikke. Da han atter kom til sig selv, da var det ham paa alle Maader som et Menneske, der er kommen fra en anden Verden. Hans Legem havde saa vé af det korte Øjeblik, at han mente, kun i Døden kunde et Menneske lide saa meget. Han kom til sig selv som med et bundløst Suk, og Legemet sank til Jorden mod hans Vilje som et Menneske, der falder i Svime. Han raabte klageligt og sukkede indvortes og sagde: «O ve, Gud, hvor var jeg, og hvor er jeg nu?» Og han sagde: «Ak, du hjærtens-kære Gud, denne Time kan aldrig udslettes af mit Hjærte!» Med Legemet gik han rundt som ellers,

og ingen mærkede noget paa ham. Men hans Sjæl og Sind var fulde af det himmelske Under. I hans inderste Dyb gik og kom det som Lysblink, og det var ham, som svævede han i Luften. Hans Sjæl var fyldt af den søde Smag af Himmel, ligesom naar man gyder en Salve ud af et Kar, og Karret beholder dog længe efter den gode Lugt. Denne Smag af Himmel blev endnu lang Tid efter i hans Sjæl og gav ham en stor Længsel efter Gud.

DET FJERDE KAPITEL

Hvorledes han blev den evige Visdoms Brudgom

Lang Tid derefter gik al hans Id derfor ud paa, med stadig Flid at vandre for Guds, den evige Visdoms, Aasyn og i inderligt Samfund med ham. Men hvordan han først begyndte hermed, det skal nu fortælles.

Han havde fra Ungdommen af et Hjærte, rigt paa Kærlighed. Men i den hellige Skrift beskriver den evige Visdom sig selv som en liflig Elskerinde, der smykker sig fint for at tækkes alle og taler ømt, som var den en Kvinde, for at bøje alle

Hjærter til sig. Og med det samme siger den, hvor falske andre Elskerinder er, men hvor den selv er elskelig og trofast. Heraf følte hans unge Mod sig draget, og det skete ham med den evige Visdom, som det gaar Skovens vilde Dyr med den ædle Panther, der drager dem efter sig ved sin Duft. Helt ofte teede den evige Visdom sig saaledes for ham og drog ham med Liste til aandelig Elskov, især i de Bøger, som kaldes Jesu Sirach og Visdoms Bog. Naar man læste dem højt i Refektoriet, under Maaltidet, og han hørte hine Elskovsord læse derudaf, da følte han sig saare vel til Mode. Og han begyndte at have Forlængsel og i sit elskovssyge Sind at tænke saaledes: «Du skulde dog en Gang forsøge din Lykke, om ikke hin høje Fru Visdom, om hvem jeg hører saa underfulde Ting, vilde blive din Hjærtenskær, thi uden Kærlighed kan dit unge Hjærte dog ikke i Længden blive.» Og paa denne Maade tog han meget vare paa hende, og hun huede ham vel, baade i Hjærte og Sind.

Men det skete, da han en Morgen atter sad til Bords, at hun raabte til ham med den vise Salomon og sagde saaledes: *Audi fili mi*, det er udlagt: «Hør, min Søn, din Faders vise Raad! Vil

du eje ædel Elskov, da skal du vælge den høje Fru Visdom til Hjærtenskær, thi hun skænker dem, hende elske, Ungdom og Styrke, Adel og Rigdom, Ære og Vinding, stor Magt og et evigt Navn. Hun gør sin Elsker elskelig og lærer ham gode Sæder og skænker ham godt Navn blandt Menneskene, Ry i Folket; hun gør ham velbehagelig for Gud og Mennesker. Ved hende er Jorden skabt, ved hende er Himlen befæstet og Afgrunden bleven til. Den, som har hende, gaar trygt og sover roligt og lever sikkert.»

Da han nu hørte disse skønne Ord blive læst, saa tænkte hans længselsfulde Hjærte strax saaledes: «Ak, hvilken Hjærtenskær maa ikke det være! Kunde jeg vinde hende, da var jeg vel faren!» Men derimod stred andre Stemmer, og han tænkte: «Skal jeg elske, hvad jeg aldrig saa og véd ikke, hvad det er? Bedre én Fugl i Haanden end ti paa Taget! Den, som bygger høje Borge og fæster sit Hjærte i Himlen, han maa undertiden hungre paa Jorden. Godt var det at elske denne høje Frue, blot hun lod sine Elskere gøre sig til Gode her paa Jorden. Men nu siger hun: Saftig Brad og stærk Vin og lang Søvn er ikke for Visdommens Elskere!»

Herimod sagde atter en Tanke fra Gud saaledes:

«Den, der elsker, maa ogsaa lide. Der gives ingen Bejler, uden han ogsaa er lidende, ingen Elsker, som ikke er en Martyr. Hvor megen Ulykke og Kummer maa ikke denne Verdens Elskere lide, med eller mod deres Vilje?»

Saaledes gik det længe med ham. Undertiden havde han god Vilje, men undertiden vendte hans Hjærte sig atter til at elske forgængelige Ting.

En Dag blev der igen læst i Refektoriet om den evige Visdom, og hans Hjærte bevægedes inderligt derved. Det var det Sted, hvor Visdommen siger: «Jeg er en blomstrende, duftende, ublandet Elskov, uden Lede og uden Bitterhed. Men alle andre Elskerinder har søde Ord og bitter Løn; deres Hjærter er Dødsslynger, deres Hænder er Jærnlænker, deres Tale er sød Gift, og Glæderne hos dem er Vanære.»

Han tænkte: «Ved Mænd! hvor er det dog sandt!» og sagde helt muntert til sig selv: «Sandelig, nu maa det være! Hun maa være min Hjærtenskær, og jeg hendes Tjener. Ak Gud, maatte det dog en Gang times mig at se hende og at stedes for hendes Aasyn!»

Men som han anstrængte sig saaledes, om han ikke efter Skriftens Ord kunde tænke sig hende, se, da viste hun sig saaledes for ham: Hun svævede højt oppe blandt Skyer som i Koret af en Kirke. Hun lyste som Morgenstjærnen, hun skinnede som den frembrydende Sol. Hendes Krone var Evighed, hendes Klædning Salighed, hendes Ord Sødme, hendes Favntag al Lyst og Glæde. Hun var fjærn og dog nær, højt oppe og dog lavt nede, til Stede og skjult. Menneskenes Børn kunde omgaas hende, og dog var der ingen, som fattede hende. Hun naaer ud over de øverste Himle og ned i den dybeste Afgrund, hun er over alt med Vælde og virker alt med Liste. Snart teede hun sig som en vis Lærerinde, og snart som en liflig Elskerinde. Og kærligt vendte hun sig til ham, og smilende hilste hun ham, og venligt sagde hun til ham: «Min Søn, giv mig dit Hjærte!» Men han faldt hende til Fode og takkede hende hjærteligt og ydmygeligt. Men fra da af bar han i sin Sjæl ligesom Kilden til alt Godt, og deri fandt han alt, der var skønt og elskeligt og værd at attraa; det var der altsammen, han kunde ikke sige hvordan.

Derfor kom han i en Vane, naar han hørte nogen synge eller lege paa Strængeleg eller kvæde om verdslig Elskov, saa vendte hans Hjærte sig brat mod hans elskeligste Hjærtenskær, af hvem al Kærlighed kommer. Og ofte skete det ham, ret som naar en Moder har sit spæde Barn staaende paa sit Skød, og hun holder det under de smaa Arme, og det stræber op til Moderen og viser med hele sit lille Legeme sit Hjærtes Glæde, saadan stræbte Hjærtet i hans Bryst ofte op til den evige Visdom. Da tænkte han: «Ak, Herre, havde jeg nu en Dronning til Brud, hvor vilde min Sjæl fryde sig! Men nu er du mit Hjærtes Herskerinde, du evige Visdom, alle gode Gavers Moder! I dig har jeg Rigdom nok, og Magt saa meget jeg vil, og alt, hvad Jorderig rummer, gad jeg ikke eje!»

Og som han tænkte saaledes, blev hans Aasyn frydefuldt, hans Øjne glade, hans Hjærte jublade, og gennem hele hans Væsen sang det: «Mer end al Lykke, mer end al Skønhed er du, mit Hjærtes Lykke og Skønhed! Thi med dig følger Lykken, og alt Godt har jeg med dig og i dig!»

DET FEMTE KAPITEL

Hvorledes han skrev det liflige Navn Jesus over sit Hjærte

I de samme Dage skete det, at hans Hjærte optændtes hæftigt af Kærlighed til Gud. Og en Dag, da han hjemsøgtes saare af sin Kærligheds Ild, gik han ind i sit Lønkammer og sagde til Gud: «Ak, kære Herre, kunde jeg dog udtænke et Tegn, der kunde være et evigt Vidnesbyrd om den Kærlighed, der er mellem dig og mig, at jeg er din og ingen andens, og at du er mit Hjærtes eneste Elskede!» Og i denne Inderlighed aabnede han sine Klæder over sit Bryst og tog en Jærngriffel og saae, hvor Hjærtet bankede, og sagde: «Ak, stærke Gud, giv mig nu Kraft og Magt at fuldføre, hvad jeg ønsker, thi du maa idag skrives ind i mit Hjærte!» Og han begyndte og stak med Griflen i Kødet over Hjærtet og stak frem og tilbage, op og ned, indtil han havde skrevet det Navn Jesus over sit Hjærte. Men af de skarpe Sting sprang Blodet frem og randt ned over hans Bryst. Og da det var fuldbragt, gik han saaledes,

blodig og saaret, men uden at agte sine Smærter, og kom fra sit Lønkammer ind i Kirken og gik at staa under Krucifixet paa Prædikestolen. Og han knælede ned og sagde: «Eja Herre, du min Sjæls og mit Hjertes eneste Kærlighed, mere kan jeg ikke gøre. Nu beder jeg dig, at du vil fuldbringe det og skrive dit hellige Navn saa dybt i mit Hjærte, at det aldrig mere kan slettes deraf!»

Men en Tid derefter var han syg af sine Saar. Og Navnet Jesus blev staaende lige over hans Hjærte, som han havde ønsket det, og Bogstaverne var vel saa brede som et Halmstraa, naar man glatter det ud, og saa lange som et Led paa den lille Finger. Han bar saaledes Navnet over sit Hjærte til sin Død, og for hvert Hjærteslag bevægede Navnet sig, som om det levede. Og ofte sagde han med kærlig Hvisken: «Herre, se, denne Verdens Elskere bærer deres Dames Farve paa deres Dragt, men jeg har tegnet dit Navn med Blodet af mit unge Hjærte!»

Og en Gang, efter Ottiesang, da han kom fra Kirken, gik han ind i sin Celle og sad lidt paa sin Stol og tog Bogen om de gamle Eneboere under Hovedet som en Pude. Og han faldt i Blund, og det tyktes ham, at der skinnede

lidt Lys ud fra hans Hjærte. Og da han skulde se rigtig til, stod der over hans Hjærte et gyldent Kors, og deri var indlagt mange Stene, og de lyste alle saare. Da tog han sin Kappe og slog den over Hjærtet og vilde skjule det frembrydende klare Lys, men kunde ikke, saa stærkt og straalende det var.

DET SJETTE KAPITEL

Om Trøst fra Gud

Det var en anden Morgen, da sad han ogsaa og hvilede sig lidt, som han plejede. Det var aldrig længe, han sad, kun til Vægteren forkyndte, at nu brød Dagen frem, saa vaagnede han strax og faldt paa sine Knæ og hilste den frembrydende Morgenstjerne, den milde Dronning af Himmerig. Som Smaafuglene om Sommeren hilser den lyse, signede Dag, saadan hilste han hende, der fødte os den evige Dag, og sagde ikke Ordene ligefrem, men med en sød, stille Syngen i sit Hjærte.

En Gang sad han saaledes og hvilede sig, da hørte han noget klinge saa hjærteligt i sit Indre,

at han blev ganske bevæget deraf. Thi Stemmen sang saa sødt og klart, medens Morgenstjærnen gik frem, og Ordene, den sang, var disse: *Stella maris Maria hodie processit ad ortum*, «Idag er Maria, Havets Stjerne, oprunden for os.» Men denne Sang gav saa overnaturligt skøn en Genlyd i ham, at hele hans Sjæl frydede sig derved, og han selv ogsaa maatte synge med. Men da de havde sunget saadan sammen, da følte han en usigelig Omfav- nelse, og i den blev der sagt ham: «Jo kærligere du favner mig, og jo renere du elsker mig, des lifligere og elskeligere favner dig den evige Klar- hed!» Da slog han sine Øjne op, Taarerne strøm- mede over hans Kinder, og han hilste den frem- brydende Morgenstjerne, som han plejede.

En anden Gang, det var i Fasten, havde han endnu ikke endt sin Bøn, da Vægteren blæste. Da tænkte han: «Nu sidder du en lille Smule, inden du hilser den lyse Morgenstjerne!» Og da hans Sanser saaledes en Stund faldt til Hvile, da hørte han ligesom Ynglinge, der sang det skønne Responsorium: *Surge et illuminare, Jerusalem!* «Stat op og bliv Lys, Jerusalem!», og det klang over- maade sødt i hans Sjæl. Men da de havde sunget en lille Tid, da blev hans Sjæl saa fuld af de

himmelske Toner, at hans Legem ikke længer kunde taale det, og han vaagnede med bankende Hjærte og badet i brændende Taarer. Men en Stemme sagde til ham: «Dette er den Sang, som Herrens Udvalgte vil istemme paa den yderste Dag, naar de ser, at Evighedens Glæde er deres for bestandig!»

DET SYVENDE KAPITEL

Hvorledes han gik til Bords

Naar han skulde gaa til Bords, saa knælede han først ned for den evige Visdom og sagde saaledes: «Allerkæreste Jesu Kriste, med stor Hjærtens Forlængsel indbyder jeg dig til at gaa med mig til Bords, og ligesom du giver mig Føde af din milde Haand, saa vederkvæg mig ogsaa med din hellige Nærværelse!» Naar han da satte sig ned ved Bordet, saa bragte han den kære Gæst til Sæde lige overfor sig og saae kærligt paa ham og bøjede sig ofte over imod ham. Og for hver Ret, der blev sat frem, hævede han Fadet lidt over mod den himmelske Husfader og bad ham vel-

signe det, og sagde ofte lønligt til ham: «Ak, kære Herre, tag du nu først og spis med din Tjener!» Og naar han vilde drikke, saa løftede han Bægeret op og bød ham drikke først. For det meste drak han fem Gange af sit Bæger, og de fem Gange var til Ære for hans elskede Herres fem hellige Vunder.

Han holdt meget af Frugt, men det vilde Gud ikke tilstede ham. Thi i et Syn bares det ham for, som om En bød ham et Æble og sagde: «Tag og æd, thi det er heri, du søger din Lyst.» «Nej», sagde han, «al min Lyst søger jeg i den elskelige evige Visdom.» Men den anden mente, det var ikke sandt, fordi han holdt mere af Frugt, end rimeligt var; og derover skammede han sig meget, og i to Aar smagte han ikke Frugt. Da han siden atter begyndte at spise Frugt, saa delte han den i fire Dele; de tre spiste han i den hellige Trefoldigheds Navn, men den fjerde Del til Minde om den Kærlighed, hvormed Maria gav sit lille Barn et Æble at spise, og den Del skrællede han ikke, fordi Børn helst spiser Frugt uskrællet. Men i Juletiden spiste han ikke den Del selv, men lod den blive tilovers og bød den hellige Jomfru den, at hun kunde give den til sin kære Søn.

DET OTTENDE KAPITEL

Hvorledes han fejrede det nye Aar

I det Land Schwaben, hvor den evige Vidsoms Tjener var fra, er det Skik, at unge Mennesker i deres Hjærter Daarskab drager rundt Nytaarsnat og synger for den Elskedes Dør og fremsiger smukke Digte og søger at faa hende til at skænke dem en Krans. Saasnart Tjeneren det hørte, faldt det strax hans unge, kærlighedsfulde Hjærte ind, at han i den samme Nat vilde gaa for sin Elskedes Dør og synge for en Krans. Og endnu før Morgen gryede, stod han for det Billede, hvor den rene Moder sidder med sit Barn, den skønne evige Visdom, paa sit Skød og trykker det til sit Hjærte. Og han knælede ned og sagde: «Ak, Elskede, du er min højeste Glæde, mit Hjærtes Sommersol, den Eneste, mit unge Hjærte elsker og traar, og al jordisk Elskov har jeg forsmæet for din Skyld! Saa lad mig da idag modtage en Krans af dig, lad mig dette Nytaar ikke gaa tomhændet fra din Dør! Eja, søde Hjærtenskær, lad min Sjæl

idag til Nytaarsgave modtage en eller anden ny Naade af din milde Haand!» Saaledes vedblev han længe at bede og gik aldrig bort uden at have faaet noget.

DET NIENDE KAPITEL

Om det Ord *Sursum corda*

Det Spørgsmaal blev gjort ham, hvad han tænkte paa, naar han sang Messe og kom til det Ord *Sursum corda*, som er udlagt: «Opløfter Eders Hjerter!» Thi det Ord kom saa inderligt af hans Mund, at alle, der hørte det, fyldtes med Andagt derved. Da sukkede han ved sig selv og svarede saaledes paa dette Spørgsmaal:

Naar jeg i den hellige Messe sang hint Ord, saa var der sædvanlig tre Meninger, som bares mig for. Snart kom kun den ene, snart de to, snart alle tre, og de førte mig op mod Gud og al Skabningen med mig. Men den første af de tre Meninger var denne:

Jeg saae med mit indre Øje mig selv med alt, jeg er, Legem, Sjæl og alle Ævner, og om mig

stillede jeg alle Skabninger, som Gud nogensinde har skabt i Himlen, paa Jorden og i alle Elementer, Luftens Fugle, Skovens Dyr, Fiskene i Vandet, Løv og Græs paa Jorden og alt det Støv, der skinner i en Solstraale, og alle Draaber af Regn og Dugg og Sne, der tør. Og saa ønskede jeg, at hver enkelt af alle disse Væsner havde en sødt klingende Strængeleg og bragte den kære, gode Gud Lov og Pris fra den ene Ende af Verden til den anden. Og min Sjæl udbredte sine Arme videre og videre over Skabningernes usigelige Tal, og det var min Mening at ildne dem alle, som en stærk Forsanger opmuntrer de syngende til at synge vakker og opløfte deres Hjærter til Gud: *Sursum corda!*

Den anden Mening var saaledes, sagde han: Jeg tog i Tanken mit eget Hjærte for mig og alle Menneskehjærter dertil og overvejede, hvor megen Glæde og Lyst, Kærlighed og Fred alle de nyder, som har givet deres Hjærte til Gud alene, og hvad Skade og Lidelse, hvad Ve og Uro alle de maa lide, som dyrker forgængelig Elskov. Og med stor Inderlighed raabte jeg da til mit Hjærte og til alle andre Hjærter i den hele Verden: Stat op, I fangne Hjærter, og bryd den forgængelige Elskovs snæ-

rende Baand! Stat op, I sovende Hjærter, af Syndens Død! Stat op, I yppige Hjærter, af Eders vege, lunkne Liv! Stat op og bliv frie Mennesker og vend Eder helt til den ene elskelige Gud: *Sursum corda!*

Den tredie Mening var et venligt Raad til alle Mennesker med god, men svag Vilje, som gaar forvildet om, og hverken hænger ved Gud eller ved Skabningerne. Til dem, og til mig selv med, raabte jeg og opfordrede dem at fatte Mod og dristigt vende os helt fra os selv og fra alle Skabninger.

Og dette var, hvad han tænkte paa, naar han sang det Ord *Sursum corda*.

DET TIENDE KAPITEL

Hvorledes han fejrede Kyndelmisse

Naar det lakkede ad Kyndelmisse, saa beredte han tre Dage i Forvejen en Kærte til den helige Jomfru paa hendes Kirkegangsdag. Og den Kærte var snoet af tre Stænger, den ene for hendes rene, skære Jomfruelighed, den anden for hendes dybe Ydmyghed, den tredje for hendes Vær-

dighed som Gudsmoder. Og denne Kærte beredte han i Forvejen, idet han hver Dag bad tre *Magnificat*.

Men tidlig om Kyndelmissedag, inden nogen endnu var kommen til Kirke, saa gik han hen til Højaltret og ventede der paa den høje Frue, at hun skulde komme med sin himmelske Skat. Og da hun nærmede sig Byens ydre Port, saa løb han i sin Hjærtens Længsel forud for alle de andre og løb hende i Møde med alle dem, som elske Gud; han traadte hen til hende paa Gaden og bad hende standse et Øjeblik, indtil han havde sunget en Sang for hende. Og han begyndte og sang i sit Indre, saa Læberne bevægede sig, men ingen hørte det, og sang saa lifligt, han kunde, og bad hende være en stakkels Synder god. Og derpaa fulgte han hende med sin aandelige Kærte og begærede til Gengæld, at hun skulde holde det guddommelige Lys brændende i ham. Og saaledes førte han hende med Lov og Pris til Templet, men inden hun traadte ind og rakte Herr Simeon Frelseren, saa knælede han ned for hende og opløftede sine Hænder og Øjne til hende og bad hende vise ham Barnet og give ham Lov at kysse det. Og da hun venligt rakte ham det, saa bredte han sine

Arme ud og modtog den Elskede og omfavnede ham vel tusende Gange. Han beskuede hans skønne Øjne, han besaae hans smukke, smaa Hænder, han kyssede hans lille Mund og opløftede derpaa sit Blik og brød ud i Forundring i sit Hjærte, at den, som bærer Himmel og Jord, er saa lille, at han er saa stor i Himmerig og saa lille et Barn paa Jorderig. Saa legede han med ham, som det blev indgivet ham, og sang for ham og græd af Glæde og gav ham endelig tilbage til hans Moder og fulgte med hende ind i Templet, til alt blev fuldbragt.

DET ELLEVTE KAPITEL

Hvorledes han fulgte Kristus til Golgatha

Gud havde i den første Tid forvænnet ham meget med himmelsk Trøst, og alt, der hører Guds Herlighed til, var lysteligt for ham. Men naar han kom til at tænke paa Vor Herres Pine og paa at tage Korset op og følge Herren efter, da blev det ham tungt og bittert. Derfor irettesatte Gud ham en Gang og sagde til ham: «Ved Du ikke, at jeg er Døren, hvorigennem alle mine virkelige Venner

maa gaa, om de vil komme til sand Salighed? Der er kun én Vej til Delagtighed i min Guddom, og det er min lidende Menneskeheds smalle Vej!»

Dette var den evige Vidsoms Tjener en haard Tale. Alligevel lagde han sig det paa Hjærte, og han begyndte at lære sig til, hvad han ikke kunde før.

Og saadan skete det, at han hver Nat, naar Ottesangen var endt, gik ned i Kapitelsalen i Klostret og gav sig hen i Medlidenhed med alt det, hans Herre og Gud Kristus havde maattet lide. Han undte sig ikke at sidde, men gik rundt i Værelset for at holde sig vaagen. Og saadan fulgte han Jesus fra Sted til Sted, indtil han stod for Pilatus. Og efter Dommen fulgte han ham, mens han bar sit Kors, fra Domhuset og ud til Hovedpandestedet. Men hermed bar han sig saaledes ad: Kapitelsalen var Domhuset, og derfra gik Herren ud, og den evige Vidsoms Tjener fulgte ham og faldt paa Knæ ved Kapitelsalens Dør og kyssede Herrens første Fodspor paa Vejen til Korset. Og derpaa fulgte han ham Klosterets Korsgang rundt som gennem fire Gader. Men den første Gade gik han med ham i den Mening, at fra nu af vilde han løsrive sig fra sine Venner og

alt jordisk Gods, og vilde Gud til Ære lide uden Trøst og gærne være fattig. Men den anden Gade gik han med det Forsæt, villigt at miste al verdslig Ære og Værdighed, ligesom Herren var bleven en Orm, ikke et Menneske, og foragtet af alle. Men ved Begyndelsen af den tredje Gade knælede han ned og kyssede Jorden og lod alt unødvendigt Velvære og al Legemets Forvænnelse fare, i Samfund med Kristi rene Legemes Ve og Vaande. Og da han kom til den fjerde Gade, da knælede han ned midt i Korsgangen, som om han knælede foran Jerusalems Port, hvor Herren skulde igennem, og kyssede Jorden og bad ham ikke gaa ene i Døden, men tage ham med. Og saa stærkt han kunde, tænkte han sig, hvorledes Herren maatte komme lige forbi ham, og da sagde han Bønnen: «Hil dig, vor Konge, Davids Søn!» og lod ham drage forbi. Og derpaa knælede han atter og hilste Korset med Bønnen: «Hil dig, Kors, vort eneste Haab!» og lod ogsaa det drage forbi. Og tredje Gang knælede han ned og hilste den ømme Moder Maria, som klagende og grædende gik forbi mellem de andre Kvinder; han hørte hendes Suk og Hulken, og han hilste hende med et «Hil dig, Himmeldronning, Miskundheds Moder!» og kyssede

hendes Fodspor. Derpaa stod han op og fulgte bagefter og havde snart naaet Herren. Og han gik hen paa Siden af ham, og det blev ham saa nærværende, som gik han virkelig ved Jesu Side, og da hengav han sin Vilje i Guds Vilje, at Gud maatte gøre med ham, ganske som han fandt for godt. Og saaledes naaede han Døren ind til Kirken og gik ind i Koret og op paa Prædikestolen under Krucifixet, og dér bad han Herren, at hverken Ondt eller Godt, Liv eller Død nogensinde maatte kunne skille dem fra hinanden. Men Herren svarede ham: «Der er ingen, som bedre viser, hvor nær min Lidelse gaar ham til Hjærte, end den, der i Gærningen hjælper mig at bære den. Kærere er mig et frit Hjærte, uhildet af Kærlighed til det Forgængelige og stadig betænkt paa at følge mig efter, end om du altid klagede over mig og græd saa mange Taarer over min Pine, som der falder Regndraaber' fra Himlen. Thi derfor led jeg den bitre Død, for at hverve mig Efterfølgere!»

Og Tjeneren svarede: «O milde Herre, siden en elskende Efterfølgelse af dit sagtmødige Liv og din villige Lidelse er dig saa velbehagelig, saa vil

jeg nu beflitte mig derpaa og beder dig blot belære mig derom!»

Men Herren svarede: «Bryd din Lyst til udskøjende Syn og yppig Hørsel. Lad alt det, som før var dig imod, smage dig vel og være dig lysteligt af Kærlighed til mig. Aflad ved mig fra Legemets Forvænnelse. Søg al din Hvile i mig, taal villigt alt Ondt, lid Forsmædelse, gaa bort fra dit Begær og afdø villigt fra alle dine Lyster. Dette er Begyndelsen i Visdommens Skole, som læses paa mit korsfæstede Legems oplukkede og udbredte Bog.»

DET TOLVTE KAPITEL

Hvorledes han fejrede den første Maj

Mellem alle skønne Træer i Skoven tyktes den evige Visdoms Tjener ikke, der var noget, som mere lignede det skønne Majtræ, end det hellige Kors. Det rejste han derfor som en aandelig Majstang Aftenen før den første Maj og hilste det saaledes i sit Hjertes Inderlighed: «Hil være dig, du den evige Visdoms himmelske Maj, hvis

Frugt er den evige Salighed! For alle røde Roser
 smykker jeg dig idag med mit Hjertes Kærlighed!
 For alle smaa Violer byder jeg dig min ydmyge
 Ærefrygt! For alle hvide Liljer min rene Hen-
 givenhed! For alle smukke, skinnende Blomster, der
 staar paa Mark og Eng, i Skov og paa Hede i
 denne skønne Maj, og for alle muntre Fugles Sang
 byder jeg dig min Sjæls Lovsang og mit Hjertes
 Jubel, og jeg beder dig, du velsignede Maj, at
 hjælpe mig saaledes her i Timeligheden, at jeg en
 Gang maa holde Maj hos dig gennem al Evighed!»

Og saaledes fejrede han den første Maj.

DET TRETTENDE KAPITEL

Om Tavshed og Ensomhed

Den evige Visions Tjener fornam en Drift i
 sig til at faa Fred i sit Hjærte, og det bares ham
 for, at det vilde være en god Vej dertil, om han
 vogtede sig for al unyttig Tale. Og for bedre at
 kunne tæmme sin Tunge, valgte han sig tre Mestre,
 uden hvis Tilladelse han intet vilde sige, og det
 var den hellige Dominikus, den hellige Arsenius

og den hellige Bernhard. Naar han fik Lyst at sige noget, saa gik han i Aanden fra den ene til til den anden og bad om Tilladelse til at tale. Og naar Talen kunde ske til rette Tid og Sted, saa tyktes det ham, han havde Tilladelse af den første Mester. Og naar den ikke førte til nogen ydre Skade for ham, saa havde han Tilladelse af den anden Mester. Men naar den ikke førte til nogen Skade for hans Sjæl, saa havde han Tilladelse af alle tre, og saa talte han. Og kunde han ikke faa det saadan, saa tav han hellere.

Ligesaa havde han i Tankerne draget tre Kredse, hvormed han lukkede sig selv inde. Den første Kreds var hans Celle og Kirken; naar han var der, saa tyktes han sig velforvaret. Den anden Kreds var hele Klostret indtil Porten med Taleværelset. Den tredje Kreds var Taleværelset, og dér gjaldt det at passe godt paa. Naar der kom Besøg til ham, og han blev kaldt derned, saa beflittede han sig paa fire Ting: at modtage alle venligt, at ende alt kort, ingen at sende utrøstet bort, men selv at gaa ind i Klostret igen med et frit Hjærte.

Men naar han kom udenfor disse tre Kredse, da tyktes det ham, at han var som et vildt Dyr,

der er udenfor sin Hule og jages fra alle Sider; da maatte han vogte sig vel, at han ikke skulde falde i nogen af denne Verdens Snarer.

DET FJORTENDE KAPITEL

Om barnlig Fromhed.

Da den evige Visdoms Tjener endnu var ung og blomstrende, da havde han den Vane lang Tid igennem, at naar han blev aareladt, saa vendte han sig i den samme Stund til Gud paa Korset og rakte sin saarede Arm op mod ham og sagde med inderlige Sukke: «Ak, Hjærtensven, velsign du min Vunde og giv mig et rent Blod!»

Paa den samme Tid skete det, naar han nylig var bleven klippet, og hans Ansigt blomstrede frisk og skønt, saa gik han at staa for Korset og sagde: «Ak, milde Herre, var mine Kinder og min Mund end saa rosenrøde som alle røde Roser, din Tjener vilde dog bevare det altsammen for dig og ikke skænke det til nogen anden. Og skønt du alene ser paa Hjærtet og ikke agter det Ydre meget, kære Herre, saa kan det dog være dig et Tegn

paa min Kærlighed, at jeg vil give dig alt og ingen anden!»

Naar han fik en ny Dragt eller en ny Kappe, saa var hans første Gang dermed hen for Gud, som havde skænket ham Klædningen, at bede ham om Held og Lykke til at bære den og Hjælp til, i denne nye Dragt at gøre Guds allerelskeligste Vilje.

I sin Barndom havde han en Vane, at naar den skønne Sommer kom og de første fine Blomster, saa vilde han ingen bryde, før han med de første Blomster havde hilst sin aandelige Hjærtenskær, den rene Mø og Gudsmoder, Rosen iblandt alle Kvinder. Med mange kærlige Tanker brød han da Blomsterne og flettede en Krans deraf og gik ind i Kirken og satte Kransen paa Guds Moders Hoved og bad hende ikke forsmaa de Blomster, hendes Tjener bragte.

En Gang — det var i Maj — havde han efter sin Vane med stor Andagt sat en Krans af Roser paa den kære himmelske Frues Hoved. Og den næste Morgen var han træt, fordi han lige var kommen fra Reisen, og han vilde sove længere og ikke hilse Morgenstjærnen, som han plejede. Men da det blev den Tid, han ellers plejede at staa op,

da bares det ham for, at han var i Himlen, og der sang de *Magnificat*, Lovsangen til Guds Moders Ære. Og da den var sunget, traadte den hellige Jomfru frem og bød den evige Visdoms Tjener at istemme Verset *O vernalis rosula*, «O du Roselil i Vaar!» Han tænkte, hvad hun vel havde i Sinde dermed, men vilde gerne adlyde hende og istemmede muntert «O du Roselil i Vaar.» Og tre eller fire Ynglinge af det himmelske Kor begyndte at synge med ham, og hele den øvrige Skare stemte i med og sang saa lysteligt, at det klang som af saare mange Strænge. Og Klangen blev tilsidst saa overvættes stærk, at hans dødelige Natur ikke kunde bære det, men han kom til sig selv og vaagnede af sin Henrykkelse.

DET FEMTENDE KAPITEL

Om hans Ærbødighed for alle Kvinder.

En Gang gik han ad en smal Marksti, og der kom en fattig Kone imod ham. Men da Konen kom ham nær, saa traadte han ned ved Siden af Stien og stod i Mudderet og lod hende gaa forbi.

Konen vendte sig om og sagde til ham: «Kære Herre, hvad er Eders Mening dermed, at I, en Præst, viger Pladsen for mig fattige Kone? Det omvendte sømmede sig snarere!» Da svarede han: «Eja, kære Kone! Det er min Vane, at jeg gerne viser alle Kvinder Hæder og Ære, og det gør jeg for den ædle, hellige Guds Moders Skyld, som er i Himmerig!» Da hævede hun Øjne og Hænder mod Himlen og sagde: «Saa beder jeg da den samme høje Frue, at I ikke maa gaa bort fra denne Verden uden at have modtaget en eller anden stor Naade af Hendes Haand, hvem I ærer i alle os Kvinder.» Han svarede: «Dertil hjælpe mig den rene Maria Mø af Himmerige!»

DET SEXTENDE KAPITEL

Om at ave Legemet.

Han havde fra Ungdommen af en levende Natur. Da han begyndte at mærke det, og at han ligesom var overfyldt af sig selv, da var det ham bittert og tungt. Og med stor List søgte han, hvorledes han kunde gøre sit Legeme Aanden underdanig.

Da lod han sig gøre en Haarskjorte, og i den var Remme. Og i Remmene lod han slaa halvandet Hundrede spidse Stifter, de var af Messing og skarpt filede, og Stifternes Spidser var altid rettede ind mod Legemet. Han lod den Klædning gøre ganske snæver, og den naaede ham indtil under Navlen. Han havde den ogsaa paa om Natten, naar han sov. Om Sommeren, naar det var varmt, og han var bleven træt af megen Vandring, eller han maatte sidde meget og arbejde, saa kunde han undertiden vride og vende sig af Pine som en Orm, man stikker med en Naal. Og for Utøjets Skyld, der samlede sig under Haarskjorten, var det ham ofte, som sad han i en Myretue, og naar han var falden i Søvn eller gærne vilde have sovet, saa bed de ham omkap. Og ud af sit fulde Hjærte sagde han da til den almægtige Gud: «Ak ve, milde Herre! Den, som dræbes af Mordere eller vilde Dyr, han faar det snart overstaaet. Men her ligger jeg og pines til Døde af det hæslige Kryb og kan dog ikke dø deraf!» Aldrig var nogen Vinternat saa lang eller nogen Sommernat saa hed, at han aflod dermed, og for desmindre at have Ro í denne sin Pine, saa udtænkte han endnu en Ting. Han bandt en Rem om sin Hals og fæstede med

List to Læderringe derved. Derigennem stak han sine Hænder og lukkede Armene inde deri med to Laase, og Nøglerne lagde han foran Sengen paa et Brædt, indtil det ringede til Ottesang, og han stod op og gjorde sig fri. Det blev han ved med, indtil Hænder og Arme begyndte at ryste af den stadige Spænden, da udtænkte han noget andet.

Han lod sig gøre to Læderhandsker, saaledes som Arbejderne har paa, naar de samler Torne, og lod en Gørtler sætte spidse Messingstifter rundt om paa dem, og dem tog han paa om Natten. Det gjorde han, for hvis han i Søvn skulde ville tage Haarskjorten af sig eller paa anden Maade hjælpe sig selv, saa skulde han rive sig paa Stifterne. Og det skete ogsaa: naar han i Søvn vilde hjælpe sig selv med Hænderne, saa kradsede han sig og rev saa gruelige Rifter, som om han havde været under Bjørnekløer, og hans Kød sad i blodige Vunder paa Armene og om Hjærtet, og naar Saarene vel var lægt, saa rev han dem op igen.

Og paa denne Maade blev han ved henved sexten Aar. Men da hans Blod var kølnet, og hans Natur lagt øde, da viste der sig en Pinsedag et Bud fra Himlen for ham og forkyndte ham, at

Gud ikke længer vilde have det af ham. Da aflod han dermed og kastede det altsammen fra sig i den rindende Rhin.

DET SYTTENDE KAPITEL

Om det skarpe Kors, han bar paa Ryggen.

Fremfor alle Ting ønskede han paa sit Legeme at bære et Tegn paa sin Medlidenhed med sin korsfæstede Herres smertelige Lidelse. Altsaa gjorde han sig selv et Trækors, det var saa langt som en spændt Haand og af tilsvarende Bredde, og deri slog han tredive Jærnnagler til Ihukommelse af alle Jesu Vunder. Det Kors spændte han ud paa sin nøgne Ryg, mellem Skuldrene, og bar det Dag og Nat otte Aar igennem, den korsfæstede Herre til Ære. Og i det sidste Aar slog han endnu syv Nagler i Korset, og den Lidelse bar han til Ære for den rene Gudsmoders Smerte, da hun stod under Korset, og Sværdet gik gennem hendes Hjærte.

Den første Gang, da han lagde dette Kors paa sin nøgne Ryg, saa gyste hans Natur tilbage derfor,

og han stumpede de skarpe Sømspidser lidt af mod en Sten. Men snart angrede hans Fejghed ham, og han filede alle Sømmene skarpe igen og tog atter Korset paa sig. Det rev ham paa Ryggen, hvor den er benet, saa at han blev helt blodig og saaret, og hvor han sad eller stod, var det, som laa der en Pindsvinehud paa ham; og naar nogen rørte ved ham eller uforvarende stødte til ham, det gjorde ham Vé. For at dette pinlige Kors skulde være ham des lideligere, saa grov han i det det kære Navn IHS.

En Gang havde han ikke taget sig i Vare, men havde uden al ond Hensigt grebet to Jomfruers Hænder, da de sad ved Siden af ham i Menigheden. Denne Uagtsomhed angrede ham snart, og han mente, denne uordnede Lyst maatte sones. Og da han kom i Enrum, saa slog han sig for sin Misgærnings Skyld paa sin Ryg, saa at Naglerne paa Korset trængte ind i Kødet, og han maatte drage dem ud igen med sit Klædebon. Og dette gentog han tredive Gange og faldt ydmygt sin Dommer for Fode og sonede saalunde bitterligt, hvad der havde lystet ham uordenligt.

Før denne Spægelse havde han en anden. Han havde gjort sig selv en Svøbe af en Rem; den

lod han beslaa med spidse Messingstifter. De var skarpe som en Griffel og sad i Krans, tre og tre, saa at med hvad Side Svøben ramte, blev der Saar. Men før Ottengang plejede han at staa op og gaa ind i Kirken foran Højaltret og piske sig håardt. Det blev han ved med, indtil de andre Brødre i Klostret mærkede det, saa holdt han op.

Paa Sanct Bendts Dag, den Dag, han var kommen til Verden, gik han om Eftermiddagen ind i sit Lønkammer; dér lukkede han sin Dør og klædte sig af indtil Haarskjorten. Han tog sin Svøbe frem med de spidse Stifter og slog sig selv paa Kroppen og over Arme og Ben, saa at Blodet randt. Der var især en krum Stift paa Svøben, den var som en Fiskekrog; hvor den ramte, rev den Kødet med sig. Tilsidst traf han en Aare paa den venstre Arm, saa at Blodet sprudlede ud, og Blodstrømmen løb ned over hans Fod, mellem Tæerne og ned paa Gulvet. Og Armen svulmede op og blev blaa af Farve; da blev han bange og vovede ikke at slaa mere.

DET ATTENDE KAPITEL

Om hans Leje.

Paa den Tid fik han en gammel brugt Dør, den lagde han under sig i sin Seng og laa derpaa uden nogen Sengeklæder. Han havde flettet sig en lille, tynd Sivmaatte, den lagde han paa Døren, men den naaede ham kun til under Knæerne. Under Hovedet lagde han en Sæk fyldt med Ærtehalm og derover en lille Pude. Andet Sengetøj havde han ikke, og som han gik om Dagen, saadan laa han om Natten, kun at han drog sine Sko af og svøbte en tyk Kappe om sig. Saadan fik han et jammerligt Leje; thi den haarde Ærtehalm laa i Knold under hans Hoved, og Korset stak ham med de skarpe Søm i Ryggen, Armene sad laasede i deres Remme, og Haarskjorten havde han om Hofterne; der laa han saa ubevægelig som en Kløds. Og naar han i Søvn lagde sig paa Korset, saa trængte Naglerne ham ind i Ryggen, og da sukkede han mangan Gang mindeligt til Gud.

Om Vinteren voldte Kulden ham megen Ve, thi naar han i Søvn vilde strække Fødderne ud, saa kom de til at ligge paa den blotte Dør, og

der gik Frost i dem. De blev helt fulde af Saar, og Benene svulmede op, som skulde han faa Vattersot; hans Ryg var saaret af Korset, Hofterne fulde af Ar, som Haarskjorten havde gnavet, Hænderne sitrede af Kraftløshed, og hele hans Legem var lagt øde af overmaade Strængheid. Saaledes tilbragte han sine Dage og Nætter, og alt det led han af stor, inderlig Kærlighed, som han havde til Gud, den evige Visdom, Vor Herre Jesus Kristus, hvis smertelige Lidelser han vilde efterfølge.

DET NITTENDE KAPITEL

Hvordan han nægtede sig at drikke.

Han begyndte en Gang at øve sig i, kun at ville drikke et ganske lille Maal, og for ikke at overskride det Maal hverken ude eller hjemme lod han sig gøre et særligt Bæger, og det bar han hos sig, naar han gik ud. Naar han led stor Tørst, saa var det Bæger kun til at køle Munden med, som naar et sygt Menneske læsker Feberens Brand. I lange Tider drak han slet ingen Vin uden paa Paaskedag, da gjorde han det den høje Fest til

Ære. Tidt naar han var meget tørstig og af Strængthed hverken vilde slukke sin Tørst med Vand eller Vin, og han da saae saa mindeligt op til Gud, da fik han en Gang følgende Svar i sit Indre: «Se hen til mig, hvorledes jeg stod tørstig i min sidste Strid, uden anden Læskedrik end Eddike og Galde, og dog var alle Jordens køle Brønde mine; thi jeg havde skabt dem alle. Derfor maa du ogsaa lide taalmodigt og følge mig efter i Selvfornægtelse og Savn!»

Det skete en Gang op under Jul, at han havde givet Afkald paa alt legemligt Velvære og tog sig endnu tre Spægelse paa til de andre, han alt havde. Den første Spægelse var, at han efter Ottesangen blev staaende foran Højaltret paa de blotte Stene, til det blev Dag, og det var paa den Tid, da Nætterne er allerlængst, og der ringes meget tidligt til Ottesang. Den anden Spægelse var, at han aldrig vilde have nogen Varme, skønt det var paa den allerkoldeste Tid, og der gik Frost i hans Hænder deraf. Den tredje Spægelse var, at han nægtede sig selv al Drikke Dagen igennem, undtagen om Morgenens ved Bordet, og da tørstede han ikke. Men saa snart det begyndte at blive Aften, saa tørstede han rigtig haardt, og hele hans

Natur stræbte efter Drikke. Hans Mund var saa tør uden og inden som paa en Febersyg; da skrumpede hans Tunge og revnede, saa at den i over et Aar derefter ikke kunde læges. Og naar han da om Aftenen satte Vinen bort, saa løftede han sine Øjne mod Himlen og sagde saaledes: «Ve, himmelske Fader, saa tag da du denne ædle Drik, som jeg her ofrer dig, og giv din Søn at drikke deraf i den store Tørst, han maatte lide, den Gang han døde paa Korset.» Og gik han forbi Brønden i Gaarden og saae det klingende Vand i den store fortinnede Kedel, da sukkede han hjærteligt til Gud og sagde af Hjærtens Grund: «O ve, evige Visdom! Den brede Bodensø er mig saa nær, og den klare Rhin flyder rundtom mig, og dog skal en eneste Drik være mig saa kostelig en Ting!»

Saaledes gik det indtil den Tid, da man læser Evangeliet om, hvorledes Vor Herre forvandlede Vand til Vin. Og den samme Søndag sad han om Aftenen til Bords med Jammer, thi Maden smagte ham ikke, saadan tørstede han. Og efter Bordbønnen ilede han ind i sit Lønkammer, thi han kunde ikke bære sine Lidelser længer, men brast i Taarer og klagede sig for Gud. Da var det, som om nogen svarede ham i hans Sjæl og sagde

til ham: «Vær ved godt Mod, Gud vil snart glæde og trøste dig! Græd ikke, fromme Ridder, men vær uden Frygt!» De Ord kvægede hans Hjærte, og han gik i Kirken til Aftenbøn, og hans Mund sang, men Hjærtet sitrede af Forventning. Og i den samme Nat bares det ham for i et Syn, at vor kære Frue kom ind til ham og bar Jesusbarnet paa sine Arme, som den Gang det var her paa Jorden og var syv Aar gammelt. Og Barnet holdt i sin Haand et Krus med frisk Vand; Kruset var glaseret og var lidt større end dem, der brugtes i Klostret. Da tog vor kære Frue Kruset i sin Haand og rakte Tjeneren det, at han skulde drikke. Han tog det og drak med stort Begær og stillede sin Tørst.

Men da han havde ført dette Liv fra sit attende Aar indtil sit fyrretyvende, og hele hans Natur var lagt øde, og der ikke var andet Valg end at dø eller at holde inde, da lod han af dermed, og Gud viste ham, at al hans Strængthed mod sig selv ikke havde været andet end en god Begyndelse og en nyttig Øvelse for hans utæmmede Natur.

Men siden raadede den evige Vidsoms Tjener selv en from Kvinde, der vilde følge ham efter og havde begyndt at pine sig selv med Haarskjorter

og gruelige Baand, fra alt dette og forbød hende det. «Thi den kære Jesus,» saaledes skrev han til hende, «sagde ikke «Tager mit Kors paa Eder», men han sagde: «Enhver tage sit Kors op.» Enhvert Menneske give derfor Agt paa sig selv og mærke sig vel, hvad Gud vil af ham, og det maa være nok, og alle andre Ting skal han lade fare. Ofte sker det, at naar man har nægtet Naturen for meget, saa maa man igen give den for meget tilbage, og selv store Helgener har fejlet i dette Stykke af overvættes Alvor. Gud har mange Slags Kors, hvormed han tugter sine Venner. Jeg stoler paa, at Gud vil lægge et andet Kors paa din Ryg, som er dig endnu pinligere end al selvvalgt Dødelse; naar det Kors kommer, da tag imod det med Taalmodighed!»

DET TYVENDE KAPITEL.

. Om en Julemorgen.

Det var den lyse Morgenstund, da man i Kirken synger den frydefulde Sang om den evige Vidsoms Fødsel af Faderen: *Lux fulgebit hodie*, «Idag

vil Lyset straaale over os, thi Herren er født os; hans Navn skal kaldes Underfuld, Gud, Fredsfyrste, Evigheds Fader, og der skal ikke være Ende paa hans Rige.» Da sad Tjeneren om Morgen i sit Lønkammer og var falden til Hvile. Men det bares ham for i et Syn, at han var i en Kirke, hvor der blev sunget Messe. Og i Koret var en himmelsk Hærskare, som Gud havde sendt derned, og de sang en høj, frydefuld Sang, som han aldrig havde hørt, og den klang saa sødt, at det var ham, som maatte hans Sjæl smelte af Glæde. Men især sang de *Sanctus* saa skønt, at han ikke kunde lade være at synge med, og da de kom til Ordene *Benedictus qui venit*, «Velsignet den, der kommer i Herrens Navn», da steg Stemmerne saa højt, og da opløftede Præsten Vor Herres Legem, og den evige Vidsoms Tjener bøjede sig ydmygt for Herren, og det tyktes ham, at der trængte ligesom en usigelig Glans ind i hans Sjæl. Og dermed blev hans Hjærte og hans Sjæl saa fyldt af ny Vilje og indre Lys, og Hjærte forenede sig med Hjærte, og hans Sjæl flød over i Gud. Da lo en himmelsk Yngling, som stod ved hans Side, og som han ikke før havde lagt Mærke til. Men Tjeneren sagde til ham: «Hvorfor ler du? Ser du

ikke, at jeg er ved at blive afmægtig af inderlig Kærlighed?» Og med det samme sank han om paa Jorden.

Men idet han saaledes sank om, vaagnede han af sin Drøm, og hans Øjne var fulde af Taarer, og hans Sjæl var fuld af Lys fra Gud. Og han gik ind i Kirken, hen foran det Alter, hvor Herrens Legem bevares, og der sang han sagte, medens den himmelske Klang endnu tonede i hans Sjæl: *Benedictus qui venit*, «Velsignet være den, som kommer i Herrens Navn!»

DET ENOGTYVENDE KAPITEL.

Om Selvopgivelsens Kunst.

En Morgen efter Ottesang sad den evige Vidsoms Tjener i sin Stol, som han plejede; da tyktes det ham i hans Indre, at en stolt Yngling kom ovenfra ned til ham og stod for ham og sagde saaledes: «Længe nok har du nu været i Poge-skolen og har øvet dig tilstrækkeligt og er bleven moden. Nu er det Tid at føre dig til den højeste Skole, dér skal du lære den højeste Kunst, som

skal bringe dig guddommelig Fred og føre din hellige Begyndelse til en salig Ende.» Derover blev han saare glad og stod op. Og Ynglingen tog ham ved Haanden og førte ham til et oversanseligt Land. Der var et skønt Hus, og det saae ud, som levede der Munke i det; dèr boede de, der dyrkede hin højeste Kunst. Da han kom ind, blev han modtaget venligt og hilst kærligt af dem, og de ilede hen til den øverste Mester og sagde ham, der var kommen En, som ogsaa vilde være hans Discipel og vilde lære Kunsten. Mesteren sagde: «Ham vil jeg se paa, hvorledes jeg synes om ham!» Men da han saae ham, smilede han venligt til ham og sagde: «Det siger jeg Eder, at denne vor Gæst vel kan blive en dygtig Pebling, blot han taalmodigt vil finde sig i det snævre Rum, hvor vi maa spærre ham inde!» Disse Ord forstod den evige Vidsoms Tjener ikke, og han vendte sig til Ynglingen, der havde indført ham, og spurgte: «Eja, kære Ven, sig mig dog, hvad hin højeste Skole og Kunst er, som du har talt om til mig?» Ynglingen svarede: «Den højeste Skole og dens Kunst, som man lærer her, er ikke andet end en fuldstændig Selvopgivelse, saaledes at et Menneske ganske opgiver alt sit Eget og, hvordan

det ellers gaar, ikke ser paa andet end Guds Ære, saaledes som Kristus gjorde det overfor sin himmelske Fader.»

Da Tjeneren hørte dette, behagede det ham vel, og han mente, den Kunst var vel ikke saa svær at lære. Og han vilde strax til at indrette sig og gøre mange unyttige Ting. Men Ynglingen hindrede ham deri og sagde: «Jo mindre man gør her, des mere gør man.» Og han mente dermed at holde ham fra al den udvortes Gærning, der ikke rent og purt sker for Guds Skyld.

Men derefter vaagnede Tjeneren af sit Syn og sad en Stund. Og han begyndte at overveje denne Tale og mærkede, at det var Sandhed altsammen. Og han sagde til sig selv: «Se indad, gode Ven, saa skal du se, at du stadig finder dit eget Jeg, og med al din selvvalgte Plage er du endnu ganske ude af Stand til at lide, hvad Ondt der kommer til dig udefra. Du er endnu som en skræmt Hare, der ligger skjult under en Busk og farer sammen for hvert Blad, der rører sig. Enhver Lidelseanfælder dig; for dine Modstanderes Aasyn blegner du; naar du skulde kæmpe, skjuler du dig eller flygter; naar man roser dig, ler du; naar man dadler dig, sørger du; jo, det er sandt

nok, at du trænger til at komme i den høje Skole.» Og med et inderligt Suk saae han op til Gud og sagde: «Eja, Gud, det er den rene Sandhed, jeg dèr maatte høre!» Og han sagde: «O ve, naar skal jeg for Alvor blive et frigjort Menneske!»

DET TOOGTYVENDE KAPITEL.

Om Lidelser og Roser.

Den Tid, Gud havde forbudt sin Tjener alle de Spægelser, han hidtil havde drevet, da blev hans udpinte Natur saa glad, at han græd af Glæde. Og ved sig selv tænkte han: «Nu, kære Herre, vil jeg gøre mig til Gode Resten af mine Dage. Jeg vil slukke min Tørst med Vin og med Vand, jeg vil sove uden Baand og Bast paa min Straasæk; længe nok har jeg lagt mig selv øde, det er nu Tid, at jeg hviler mig ud og har det godt, inden jeg dør!»

En Uge igennem glædede han sig i disse Tanker. Da skete det, at han læste i Jobs Bog og hæftede sig ved det Ord: «Et Menneskes Liv her paa Jorden er en stadig Kamp.» Og da tyktes det ham,

at Døren til hans Celle gik op, og ind traadte en fin Væbner eller Page og bragte ham to skønne Snabelsko og andre Klæder, som Riddere plejer at bære. Og han gik hen til Tjeneren og iførte ham Ridderdragten og sagde: «Se, hidtil har du kun været Væbner! Gud vil, at du nu skal være Ridder!»

Og den evige Visdoms Tjener saae sig selv staa i Ridderskoene og undrede sig saare og sagde: «Hvorledes er det dog gaaet mig? Skal jeg nu være Ridder? Langt hellere vilde jeg leve for at pleje mig selv!» Og han sagde til Ynglingen: «Skal jeg endelig slaas til Ridder, saa vilde jeg dog hellere, at det skulde ske efter ordenlig Kamp!» Da vendte Ynglingen sig halvt til Siden og smilede og sagde: «Vær ubekymret, du skal faa Kamp nok! Den, som vil være Guds Ridder, han skal faa mere Strid og Trængsel, end nogen af de berømte Helte, om hvis kække Bedrifter der siges og synges saa meget. Du troer, Gud har nu taget Aaget af dig og løst dine Baand. Men jeg siger dig, Gud vil kun bytte dit Aag med et andet og lægge dig i endnu tungere Lænker!»

Tjeneren sagde: «Ak, Herre i Himlen, jeg troede, at nu havde det en Ende, og saa skal det

først ret begynde! Herre, vis mig, hvor mange Lidelser der endnu forestaar!»

Da fik han til Svar: «Se op til Himmelen! Hvis du kan tælle Stjærnerne, kan du ogsaa tælle de Lidelser, der endnu venter dig. Og som Stjærnerne synes smaa og er dog store, saa skal dine Lidelser ogsaa synes smaa i andre Menneskers Øjne og dog være store og tunge at bære!»

Tjeneren sagde: «Ak, Herre, vis mig mine Lidelser forud!» Herren svarede: «Nej, det er bedre, du ikke ved dem i Forvejen. Men tre af dem vil jeg dog nævne for dig.

«Den ene er: Hidtil slog du dig selv med dine egne Hænder og holdt op, naar du vilde, og naar du havde Medlidenhed med dig selv. Men jeg vil nu give dig i Fremmedes Hænder. Al din Ære i Menneskers Øjne skal du miste, og det skal gøre dig mere ondt end det skarpe Kors paa din saarede Ryg. Thi i dine forrige Lidelser stod du højt i Folks Omdømme, men nu skal du regnes for intet.

«Den anden Lidelse er den: Af Naturen er du kærlig og trænger til Kærlighed. Men nu skal det ske, at der, hvor du søger særlig Kærlighed

og Troskab, der skal du finde stor Utroskab og megen Kval.

«Den tredje Lidelse er, at hidtil har du svævet i Guds Sødme som en Fisk i Havet. Det vil jeg nu tage fra dig, og jeg vil lade dig hungre og hentørres og hverken have Trøst af Gud eller Verden. Men frygt ikke — jeg vil staa dig bi og hjælpe dig at overvinde det altsammen!»

Da stod Tjeneren op og gav sig i Guds Haand. Men om Morgenen, da han sad i sin Celle og tænkte over disse Ting og frøs, fordi det var Vinter, saa sagde en Stemme inden i ham: «Aabn dit Vindu, se ud og lær af, hvad du ser!» Han lukkede Vinduet op og saae ud. Da saae han en Hund, den løb midt i Klostergangen og havde et gammelt, ødelagt Tæppe i Munden; det løb den rundt med og havde alle Slags underlige Ting for med det; den kastede det hid og did og knurrede, den rev og sled i det og bed Huller deri. Da saae Tjeneren op og sukkede ret inderlig, og der blev sagt til ham i hans Sjæl: «Saaledes skal du blive i Menneskers Mund!» Han tænkte ved sig selv: «Siden det ikke kan være andet, saa giv dig tilfreds dermed!», og han gik ned og hentede Tæppet og beholdt det mange Aar som sit kære Kle-

nodie. Og hver Gang han vilde bryde ud i Utaalmodighed, saa tog han det frem og saae sig selv deri og tav til alle Ting. Og havde han en og anden Gang uvillig vendt sit Ansigt fra nogen, der plagede ham, saa blev han straffet derfor i sit Indre, og der blev sagt til ham: «Tænk paa, at jeg, din Herre, ikke vendte mit skønne Aasyn bort fra dem, der spyttede paa mig!» Da angrede det ham, og han saae atter venligt til sin Fjende.

I Begyndelsen, naar der kom en Lidelse over ham, saa tænkte han: «Ak Gud, blot denne Pine snart maatte være forbi, saa jeg kunde blive fri!» Da viste Jesusbarnet sig for ham paa en Kyndelmisssedag og irettesatte ham og sagde: «Du forstaar endnu ikke at lide, men jeg skal lære dig det. Naar du er i en Lidelse, skal du ikke se hen til denne Lidelses Ende og haabe, saa at faa Ro. Men du skal, medens Lidelsen staar paa, berede dig til at modtage en ny Lidelse. Du skal gøre som en ung Pige, der plukker Roser; medens hun bryder den ene Rose, saa tænker hun allerede paa at plukke den næste og flere endnu!»

Paa den Tid var der et helligt Menneske, hun bad en Morgenstund rigtig inderligt for Tjeneren. Og da tyktes det hende i et Syn, at hun blev

ført til det Sted, hvor Tjeneren var, og over ham opgik der en stor, smuk Rosenbusk, helt fuld af skønne, røde Roser. Derpaa saae hun op til Himlen, og det tyktes hende, at Solen brød frem i sin Glans, og i Solglansen stod et dejligt lille Barn med Armene bredte ud som et Kors. Og Barnet kom gaaende ud af Solen, og da sagde hun til det: «Ak, kære Barn, hvor vil du hen?» Barnet sagde: «Jeg vil ned til min elskede Tjener.» Og Barnet kom ned og stod i Rosenbusken og brød saa mange Roser af og kastede dem paa Tjeneren, saa han tilsidst var helt overstrøet med Roser. Men hun spurgte Barnet, hvad Roserne skulde betyde, og Barnet svarede: «De mange Roser, det er de mangfoldige Lidelser, som Gud vil sende ham, og som han skal modtage venligt og bære taalmodigt.»

Den samme ædle Kvinde kendte endnu ikke Tjeneren af Person og vilde dog gerne vide, hvordan han saae ud. Da skete det, at hun blev henrykt i Aanden, og i et Syn kom hun til det Sted, hvor den evige Vidsoms Tjener var. Men hun sagde: «Jeg kan ikke kende ham mellem de andre Brødre.» Da blev der svaret hende: «Han er let at kende mellem de andre; han har en grøn

Krans om Hovedet, og den er helt gennemflettet med røde og hvide Roser. De hvide Roser betyder hans Renhed, og de røde Roser betyder hans Taalmodighed i de mangfoldige Lidelser, han maa lide. Og som den gyldne, runde Ring, man plejer at male om Helgeners Hoved, betyder deres evige Salighed hjemme hos Gud, saaledes betyder denne Rosenring de mangfoldige Lidelser, som Guds Venner maa bære, medens de endnu er her i Verden og kæmper den gode Strid som tapre Riddere.»

Men en Gang tyktes det den evige Visdoms Tjener, at han blev ført hen paa et Sted, hvor der var mange Engle. Og en af dem sagde til ham: «Luk dine Hænder op og se!» Han lukker Haanden op og ser — da var der midt paa Haandfladen udsprungen en skøn, rød Rose med grønne Blade omkring. Og Rosen var saa stor, at den dækkede Haanden indtil Fingrene, og den var saare lystelig at skue. Da sagde Tjeneren: «Eja, kære, hvad betyder vel dette Syn?» Men Englen svarede: «Det betyder Lidelser og Lidelser og atter og atter Lidelser, som Gud vil sende dig!» Da sukkede Tjeneren og sagde: «Ak, milde Herre! At Lidelser gør os Mennesker saa ve og er os

dog saa stor en aandelig Sir, det er en sær Tilskikkelse fra Gud!»

DET TREGTYVENDE KAPITEL.

Om Tvivl.

Der var paa den Tid tre indre Lidelser, som pinte ham svarligen. Den ene var, at han fik alle Slags Tanker mod Troen. Det faldt ham ind: Hvorledes kunde Gud blive Menneske? og meget andet lignende. Og jo mere han stred imod disse Tvivl, jo mere vildraadig blev han. I denne Anfægtelse lod Gud ham blive henved ni Aar, og han raabte med grædende Hjærte og Øjne til Gud og alle Helgen om Hjælp. Tilsidst, da det tyktes Gud Tid, da friede han ham helt, og han fik i Steden stor Fasthed og Klarhed i Troen.

Den anden indre Lidelse var uordenlig Sørgmodighed. Hans Sind var altid saa tungt, som om et helt Bjærg hvilede paa hans Hjærte. Det kom for en Del af hans store legemlige Spægelser og varede vel henved otte Aar.

Men den tredje Lidelse var, at han syntes,

hans Sjæl kunde ikke blive frelst, men maatte gaa evig fortabt. Hvad han end gjorde, og hvor meget han end spægede sig, han kunde dog aldrig blive frelst, og det var altsammen forgæves. Dermed plagedes han Dag og Nat. Naar han vilde bede eller gøre noget andet godt, saa hørte han en Stemme, der sagde: «Hvad nytter det dig altsammen! Dig bliver der dog aldrig Raad for! Lad du det kun fare altsammen; du er fordømt, hvad du saa stiller op!» Da tænkte han: «Eja, jeg arme Menneske, hvor skal jeg vende mig hen? Giver jeg slip, er jeg sikker paa at gaa fortabt, og holder jeg ud, saa er Helvede dog min Lod! Ak, Herre min Gud, var noget Menneske nogensinde værre faren!» Ofte stod han hensunken i disse Tanker og sukkede og græd over sig selv og slog sig for sit Bryst og sagde: «Ak ve, Gud, er der da ingen Hjælp for mig? Skal jeg være ulykkelig baade her og hisset? Ve mig, at jeg nogensinde blev født!»

Da denne grufulde Lidelse havde varet vel i ti Aar, og i alle disse ti Aar havde han anset sig selv for et fordømt Menneske, da kom han til den fromme Mester Eckart og klagede ham sin Nød. Han viste ham hen til Kristi uskyldige

Blod, hvoraf en Draabe er nok til at udslette tusende Verdeners Synder og frelse alle Fordømte i Helvede, blot de vilde lade sig frelse, og dermed friede han ham ud af den Mørkets Afgrund, hvor han saa længe havde siddet fangen.

DET FIREOGTYVENDE KAPITEL.

Hvorledes han drog Hjærterne fra den jordiske Kærlighed til den evige.

Da den evige Vidsoms Tjener i mange Aar havde levet for sig selv, saa blev det af Gud betydet ham, at det var paa Tide, han forlod sin Ensomhed for at hjælpe sin Næste. Og han begyndte at vandre gennem Landene for at drage Menneskers Hjærter fra jordisk Kærlighed og vinde dem for den himmelske Kærlighed. «Mig tykkes,» sagde han, «at jeg er bleven som en Vognmand, der kører ad opblødte Veje. Saaledes kører jeg opkiltret gennem den dybe Synd for at bringe Menneskene ud deraf og hjem til Skønheden!»

Men for dem, som ikke kunde høre hans Ord, skrev han en Bog paa Tysk, og den hedder Bogen

om den evige Visdom. Og dør fremføres den evige Visdom, talende saalunde til sin Tjener:

«Min Bolig er i en ren Sjæl, og derfor taa-
ler jeg ikke, at den vender sin Hu til noget andet
end mig. Men af Naturen er Sjælen tilbøjelig til
skadelig Kærlighed, og derfor lader jeg Torne gro
paa alle dens Veje, saa at den tilsidst ikke véd,
hvor den skal sætte sin Fod, men, enten den vil
eller ej, maa søge Fodfæste i min guddommelige
Natur. Thi sand Kærlighed, fuld Glæde og stadig
Hjærtefred finder intet Menneske i Skabningen.
Men det Menneske, der for min Skyld lader al
forfængelig Kærlighed fare og alene hænger ved
mig med trofast Elskov, ham vil jeg her i Livet
skænke min Glæde og Sødme, og i hans Døds-
stund vil jeg tage ham ved Haanden og sætte
ham paa min Herligheds Throne for alle Engles
Aasyn.»

Men i den samme Bog er fortalt et sørgeligt
Syn; det havde den evige Visdoms Tjener i hin
Tid. Det tyktes ham, at han saae en stakkels,
elendig, landflygtig Pilgrim; han stod bøjet over
sin Stav udenfor en gammel, forfalden Stad. By-
muren er halvt ødelagt, Taarnene slaar Revner,
kun her og der rager de gamle Tinder højt til

Vejrs. Men Staden er fuld af Mennesker, og mange af dem ser ud som Dyr i menneskelig Skikkelse. Og mellem dem gaar den stakkels Pilgrim rundt, gaar fra den ene til den anden og ser, om nogen vil byde ham Haanden. Men de fleste har saa travlt, at de næppe ser paa ham, andre jager ham bort, kun nogle faa vil række ham deres Haand, men da kommer Dyremenneskene straks og hindrer dem deri. Da begyndte den stakkels Pilgrim at sukke jammerligt og sagde: «Ak, denne Stad har jeg købt for saa dyr en Pris, og nu er der ingen i den, som vil kendes ved mig!»

«O, store Gud,» udbrød den evige Visdoms Tjener, da han havde set dette Syn, «hvad betyder dog dette?» Men Gud svarede ham: «*Jeg* er den stakkels fordrevne Pilgrim, som du saae! Én Gang holdt hin Stad mig højt i Ære, men nu er jeg elendig og landflygtig!»

At bringe Gud hjem fra Landflygtighed, at aabne Døren til Menneskers Hjærter for ham, derfor drog den evige Visdoms Tjener saa viden om Lande. Og som han selv elskede Gud af sit ganske Hjærte, saaledes ønskede han ogsaa at vinde alle Mennesker for den samme himmelske Elskov og drage dem fra

al yppig Kærlighed. Det lykkedes ham ogsaa med mange Mennesker, baade Mænd og Kvinder.

Saaledes kom Tjeneren en Gang til et Kloster, der boede Munke i den ene Del af Huset, og Nonner i den anden, vel afsondrede, som det er Skik i adskillige Ordener. Men i det Kloster var to Personer, en Mand og en Kvinde, der havde hæftet sig ved hinanden med stor Kærlighed og skadelig Fortrolighed, og det havde Djævlens skjult for deres blinde Hjærter, saa de troede, det var dem tilladt. Da blev Tjeneren i Løndom spurgt, om det kunde bestaa saaledes efter Guds Vilje, og han svarede Nej og viste dem, at det var falsk og mod kristen Lære, og opnaaede, at de aflod dermed og siden førte et rent Levned.

Der var en Mand, han havde i atten Aar ikke skriftet sine Synder og førte en slet Vandel. Han fattede ved Guds Naade Tillid til Tjeneren og skriftede saa angerfuldt, at de begge kom til at græde derved. Og kort efter døde han og fik en salig Død.

En Gang havde Tjeneren omvendt tolv offentlige Synderinder fra deres onde Levned. Hvad de voldte ham Kval, det er usigeligt, og kun to af dem blev standhaftige.

Rundt om i Landet var der mange Personer af Kvindekøn, de var af deres syge Sind bleven ført til et syndigt Levnet. De stakkels Piger havde ingen, de kunde bekende deres Hjærtesorg for, og ofte kom de af Angst og Nød i stor Fristelse og tænkte paa at dræbe sig selv. Da disse Mennesker hørte, at Tjeneren havde et mildt Hjærte mod alle Lidende, da vovede de sig til ham og klagede ham deres Nød og den Synd, hvori de var fangne. Da han saae de arme Hjærters jammerlige Lidelse, da græd ogsaa han med dem og trøstede dem venligt og satte ofte sin timelige Ære ind paa at hjælpe dem og udstod onde Tungers Snak derfor.

Iblandt dem var især en af adelig Fødsel, hun havde stor Anger over sit Fald. Hun rejste til ham i et fremmed Land og kom og bad ham udsone sig med Gud. Og han modtog hende mildelig og hjalp hende til Rette af al sin Ævne.

Men en from Kvinde blev paa den samme Tid henrykt i Aanden, mens hun bad, og det tyktes hende, at hun saae den evige Visdoms Tjener læse Messe paa et højt Bjærg. Og rundt om ham var en utallig Mængde Børn, der hængte ved ham, og der var ikke ét som det andet, men jo mere enhver

af dem havde Del i Gud, des mere havde det ogsaa Del i Tjeneren, og jo mere det laa ham paa Hjærte, des nærmere var det ogsaa Gud. Hun saae, at han inderligt bad for dem alle til den evige Gud, som han holdt højt opløftet i sine præstelige Hænder. Og hun begærede at vide, hvad dette Syn betød. Men der blev svaret hende saaledes af Herren: «De tallose Børn, du ser om min Tjener, det er alle de Mennesker, hvis Skriftefader eller Vejleder han er, eller som paa anden Vis har særlig Tillid til ham. Dem har han bragt mig saa nær, at jeg vil lade deres Liv tage en god Ende, og at de skal skue mit straalende Aasyn i al Evighed!»

DET FEMOGTYVENDE KAPITEL

Hvorledes han omvendte et yppigt Hjærte

Paa den Tid mærkede den evige Visdoms Tjener, at der i adskillige Klostre var Mennesker, hvis Fromhed var Skin, og hvis Hjærter var verdslige under den gejstlige Dragt.

Blandt andre var der en Nonne, hun havde vendt sit Hjærte helt til forfængelig Kærlighed,

som kaldes Elskov, og som er en Gift for aandelig Salighed. Da sagde han til hende, at vilde hun komme til et guddommeligt, roligt Liv, saa skulde hun aflade dermed og tage sig den evige Visdom til Hjærtenskær i Steden for sin Kærest. Det faldt hende tungt, fordi hun var ung og frisk og havde slette Veninder, og det allerede var mange Aar, hun saaledes havde ødet sit Hjærte og sin Tid. Og tilsidst flyede hun for Tjeneren som for et vildt Dyr, fordi hun frygtede, at han skulde tale hende til for det Liv, hun førte.

Alligevel bad den samme Nonnes kødelige Søster Tjeneren, om han dog ikke vilde prøve paa at bringe hende tilbage fra hendes skadelige Levnet til den evige Gud. Det syntes ham en umulig Ting; «jeg vilde før tro», sagde han, »at Himlen kunde falde ned, end at hun vilde forandre sig; saa maatte Døden da tage hendes Kæreste fra hende.» Men hun trængte ind paa ham og bad ham meget, og tilsidst overvandt hun ham, saa at han lovede at gøre det.

Da hin unge Nonne nu altid flyede ham, og han ikke kunde faa hende i Tale, saa passede han paa, en St. Margrethedag, da hun var ude paa Marken med de andre Søstre for at ruske Hør. Han sneg

sig bagefter og gik rundt om Ageren, saa at han kom hen i Nærheden af hende. Da hun nu saae, at han begyndte at nærme sig hende, saa vendte hun med Vilje Ryggen til ham og blev blussende rød i Ansigtet og raabte vredt over til ham: «Herr Munk, hvad løber I efter mig for? Gaa I Eders Vej, det raader jeg Jer, mig kommer I dog ingen Vegne med! Hellere end at skrifte for Eder, vil jeg lade mit Hoved hugge af, og hellere end at lade min Kæreste fare og følge Eder, vil jeg lade mig levende begrave!»

Den Søster, som stod hende nærmest, tyssede paa hende og irettesatte hende og sagde, at han jo kun havde gjort det i en god Mening. Men hun slog rasende med Nakken og raabte: «Jeg siger ham det, som det er, og viser ham, hvad jeg har i Hjærtet, saa skal han ikke sige, at jeg har narret ham!» Men da den evige Vidsoms Tjener hørte hendes frække Tale og saae hendes Hidsighed, blev han rød af Skam og tav, fordi han ikke mægtede at faa et Ord frem. De andre Søstre, som havde hørt hende raabe, kom nu til og irettesatte hende. Men han gik bort og saae op til Gud og sukkede og tænkte paa at opgive det. Alligevel vedblev der at være en Drift fra Gud i hans Indre, og

den gjorde, at han tænkte: «Hvo der vil gøre noget, enten for Gud eller for Verden, han bør ikke blive træt saa hurtigt.» Men dette skete lige efter Middag.

Sidenhen, da det blev Aften, og Søstrene efter Aftensbordet gik ud i Gaarden for at knevle den Hør, de havde rusket om Dagen, og de maatte gaa forbi Gæstehuset, hvor Tjeneren boede, saa bad han en af de andre Nonner, at hun bragte hin unge Søster ind til ham og saa selv gik sin Vej. Det lykkedes med Nød og Næppe.

Da hun nu kom ind til Broderen og satte sig hen til ham paa Vinduesbænken, saa begyndte Broderen med et inderligt Suk af sit fulde Hjærte og sagde: «Eja, skønne, fine, ædle Jomfru! Hvor længe vil I endnu overlade Eders skønne, elskelige Legem og Eders ømme Hjærte til den lede, onde Satan? Den evige Gud har dog skabt Eder ret saa ædel og fin i alle Ledemod, saa det ingenlunde sømmer sig, at en saa velskabt og ædel og englelig Jomfru bliver nogen andens Hjærtenskær end den allerkyskeste Brudgoms. Hvem anden skal vel bryde den skønne, sarte Rose end den, der har ladet den fremspire? Nej, kære, skønne Jomfru, luk Eders klare Falkeøjne op og tænk paa hin

skønne, ædelige Kærlighed, som begynder her-
neden og varer evigt ved! Og tænk saa ogsaa
paa, hvad Kummer og Utroskab, Sorg og Lidelse
paa Legem og Sjæl, paa Ære og Eje, de Men-
nesker maa lide, som dyrker jordisk Elskov! Aldrig
var der nogen Elsker, uden han ogsaa var en Mar-
tyr; idag Kys og Klap, imorgen Strid og Kiv, saa-
dan er Verdens Løn. Men Verdens Børn er saa
forblindede, og den søde Gift smager dem saa vel,
at de helt glemmer al den Skade, de har deraf i
Tid og Evighed. Eja, du Englebilled, du ædle
elskende Hjærte, vend dig derfor bort fra den
falske, forgængelige Elskov, og jeg lover dig og
giver dig mit Ord paa, at Gud selv vil tage dig
til sin Hjærtenskær og elske dig trofast og inder-
ligt baade her og hisset i hele den lange Evighed!»

Det var sagt i en god Tid! De fyrige Ord gik
hende til Hjærte. Næppe havde han talt, før hun
opløftede sine Øjne paa ham, sukkede dybt og
sagde dristigt og bestemt: «Ak, min Herre og
Fader! Jeg overgiver mig i denne Stund til Gud
og til Eder! Jeg siger fra dette Øjeblik af mit
yppige, tugtløse Liv Farvel og efter Eders Raad
og med Eders Hjælp vil jeg give mig den elskelige
Gud i Vold og tjene ham alene til min Død!»

Han sagde: «Dette er en glædelig Time! Lovet være den milde Gud, som modtager alle Mennesker, der omvender sig, med stor Glæde!»

Men medens de to talte saaledes sammen, stod hendes Veninder udenfor Døren, og det ærgrede dem, at de talte saa længe sammen derinde, og de frygtede, at hun skulde blive dem berøvet. Derfor raabte de tilsidst, at hun skulde gøre en Ende paa det.

Da stod hun op og gik ud til dem og sagde: «Mine Legesøstre, Gud være med Eder alle! Jeg siger nu Farvel til Eder alle og til vore Venner, med hvem jeg desværre har ødt min Tid i Yppighed. Nu vil jeg ikke vide af nogen uden den kære Gud, og alt andet lader jeg fare!»

Men den samme Aften sad den evige Vidsoms Tjener i sin Ensomhed, og af sit Hjertes overstrømmende Fylde skrev han det følgende Brev til hin unge Nonne, som havde vendt sig til Gud:

«*Exultet jam angelica turba coelorum*, «Nu fryde sig Himmelens Engleskare«! Ved alle hellige Mænd, har jeg nogensinde haft Lidelser, saa husker jeg dem ikke mere for Fryd. En gylden Dag er om mig; det er, som svæver jeg i lutter Maj af Glæde. Jeg raaber i mit Hjærte: Fryd Eder, I himmelske

Hære, spil op, syng og dans for det glade Budskab, jeg bringer! Thi se, den fortabte Søn er kommen hjem, det forsvundne Barn er genfunden, ja, det døde Barn er bleven levende igen. Den blomstrende Eng, hvor Kvæget var kommen ind og havde lagt alting øde, begynder at vinde sin Skønhed tilbage; Kvæget er dreven ud, Leddet er lukket, de skønne Blomster begynder atter at spire frem; Gud har faaet sin Ejendom igen. Syng højt, I himmelske Sangere, og rør Strængelegen dertil; dans en ny Dans, saa at al Himlen bliver fyldt af Jubel! Thi Fru Venus har mistet sin Øjsten, hendes sommerlige Krans er reven af hendes Hoved, en Sang til hendes Ære er forstummet. Eja, du falske Verden, eja, du svigefulde, forgængelige Elskov, bøj dit Hoved, erkend dit Nederlag! Men alle Himle fryde sig, og alle Hjærter, som elske Gud, udbryde i et «Ære være» for de store Underes Skyld, som du, Herre, virker i saa mangt syndigt, hjælpeløst, fortvivlet Hjærte!

«Ak, skønne, stærke Herre, skøn og elskelig er du i alle dine Værker, men aldrig elskeligere og priseligere, end naar du saa ufortjent tager os Menesker til Naade og drager os til dig! Eja, elskede

Herre, et Under er det at skue: de Hjærter, som før favnede Skarnet, Herre, de elsker og favner nu dig med uendeligt Begær; de, der igaar forvendte alt, de forkynder idag din søde Kærlighed! Herre, det er et Under og en lykkelig Ting at høre: de, som før næppe kunde holde sig selv ud, de nægter nu sig selv noget; de, der holdt for meget af deres Legem, de ser nu i det en fremmed Gæst; de, som før kun glødede af jordisk Lyst, de begærer nu intet uden at behage Gud; de, der før var i Vrede som rivende Ulve, de tilgiver nu som stiltiende Lam. O ja, de som før var tyngede og bundne som med Staalbaand af deres straffende Samvittigheds Sørgmodighed og Tungsind, se, milde Herre, de svinger sig nu frit op over alt, hvad Jorderig kan skænke. de føler sig fri og vel til Mode i det himmelske Fædreland og undrer sig over, at de nogen Sinde har ladet sig daare af den falske Elskovs mørke Magt.

«Men nu hør ogsaa, mit Barn, hvad jeg og du og vore Lige maa gøre for den Gud, der elsker os. Vi maa nu leve saaledes, at ingen kan bebrejde os noget. Vi maa nu bære os ad, som hvis en Konge havde gjort sin Tjenestekvinde til

sin Dronning — hvor trofast vilde hun ikke elske ham? Ak, Barn, tænk paa, hvor surt den timelige Kærlighed købes, og hvor lidt vi dog egentlig har ud af den? Er det da ikke billigt, at vi ogsaa undertiden maa ofre noget for den evige Kærlighed? Men mærk dig ét vel, mit Barn, at de Mennesker, som ikke har følt den evige Kærlighed, de mener, den verdslige bringer mere Lyst, end den virkelig gør, og de troer, ingen kan være lykkelig uden den, der af et Legems Lökkemad har ladet sig forføre til at bide paa den krumme Krog.

«Ak, evige Visdom, elskelige Hjærtenskær, hvis alle skønne Hjærter saae dig, som jeg ser dig, saa døde i dem al forfængelig Kærlighed! Herre, jeg kan aldrig noksom undre mig over, at et elskende Hjærte kan finde Hvile i noget andet end i dig, du dybe Bølge, bundløse Hav! Herre, min skønne Kærlighed, hvorfor viser du dig ikke for dem? Se op, alle Hjærter, se, hvor skøn min Elskede er, I Jerusalems Døtre! Ak, ømme Gud, hvor salig er den, som dig elsker og aldrig skal vige fra dig!»

Men hin unge Nonne begyndte fra den Stund af at undgaa alt skadeligt Selskab og holde sig for

sig selv, og saa ofte det end siden blev prøvet at bringe hende tilbage til det fordums Levnet, det hjalp dog altsammen ikke, men hun holdt ærligt og priseligt fast ved Gud til sin Død.

Men en Aften sad den evige Visdoms Tjener blandt sine aandelige Børn og gjorde dem Verden led og Gud lystelig. Og da de gik fra ham, da var hans Hjærte optændt af hans Tale, og det tyktes ham, at den Hjærtenskær, han havde, og som han viste alle Mennesker hen til, var uendelig bedre end al Kærlighed i denne Verden. Men da han slumrede ind, syntes han i Drømme, at han blev ført ud paa en stor, grøn Hede, og da han ret skulde se til, sad Vor Frue midt paa den grønne Mark og holdt sit Barn, den evige Visdom, fast ind til sit moderlige Hjærte. Men om Barnets Hoved stod skrevet et Ord med skønne, forsirede Bogstaver, og dog kunde ingen læse Ordet uden de, som selv havde det skrevet i deres Hjærter. De kunde læse Ordet, og der stod: Hjærtenskær.

Ogsaa Tjeneren læste Skriften uden Besvær, og da saae Barnet op og saae saa kærligt paa ham, at Tjeneren ret inderligt følte, hvor sandt det var, at dette lille Barn var hans eneste Kærlighed. Og han trykkede Jesusbarnet til sit Hjærte, og hele

hans Indre svulmede af inderlig Elskov og Længsel efter Gud, og Hjærtet bankede voldsomt i hans Bryst. Og dermed vaagnede han og fandt, at han laa med Haanden trykket mod Hjærtet for at dulme dets stærke Slag.

DET SEXOGTYVENDE KAPITEL

Om hans Søster

Den evige Visdoms Tjener havde en kødelig Søster, hun havde ogsaa givet sig i Kloster. Men det skete, at hun begyndte at bryde ud og holde sig til skadeligt Selskab. Og en Gang hun var ude med sine Venner og Veninder, da gik det hende ilde, og hun faldt i Synd, og af Sorg og Skam herover vendte hun ikke tilbage til sit Kloster, men løb bort, ingen vidste hvorhen.

Tjeneren var paa Rejse, medens det stod paa, men da han kom hjem, var der En, som bragte ham den sørgelige Tidende. Da var det, som Blodet stivnede i ham, og han gik rundt som En, der er fra Sans og Samling. Han spurgte, hvor hun var, men det vidste den Anden ikke.

Da Tjeneren den Dag kom i Kirken til de andre Brødre, da følte han, at han blev bleg som et Lig, og Haarene rejste sig paa hans Hoved. Alle skammede sig ved ham, og de, som før havde været hans Venner, de vendte ham nu Ryggen, og der var ikke nogen, han kunde søge Raad hos. Da tænkte han paa den stakkels Job og sagde ved sig selv: «Nu maa den miskundelige Gud trøste mig, siden jeg er forladt af hele Verden!» Og atter sagde han: «Frisk Mod, min Sjæl, bring din Ære som et Offer til Gud, kast al Menneskefrygt bort og spring ud i den dybe Sump, om du dog kunde redde din Søsters arme, fordærvede Sjæl!»

Han spurgte nu alle Vegne efter hende, og endelig blev han vist til et Sted og gik derhen. Nu var det paa den hellige Agnes' Dag og var koldt; det havde regnet stærkt om Natten, og alle Bække var opsvulmede. Da han skulde springe over en Bæk, saa faldt han i den, men hans indre Nød var saa stor, at han kun agtede den ydre ringe. Endelig blev han vist hen til et lille Hus, hvor hun var inde, og han gik den sørgelige Gang derhen og kom ind og fandt hende der. Da han fik Øje paa hende, da sank han om paa en Bænk og vidste af intet. Men da han atter kom til sig

selv, begyndte han ynkeligt at klage og slaa sine Hænder sammen, og han sagde: »O ve, Herre, hvorfor har du forladt mig!« og atter sank han i Afmagt. Men da han paany kom til sig selv, saa tog han sin Søster ind under sin Arm og sagde til hende: «O ve, mit Barn, o ve, min Søster, hvad har jeg maattet opleve med dig! O ve, hellige Jomfru Sanct Agnes, hvor er din Dag bleven mig saa tung og bitter!»

Da stod hans syge Søster op og faldt ham til Fode med store bitterlige Taarer og sagde saaledes til ham: «Ak, min Herre og Fader i Kristo, hvor sørgelig en Dag var det, da jeg først saae Verdens Lys! Nu har jeg mistet Gud og bragt en stor Skam over Eder, derfor maa mit Hjærte sukke og sørge til min sidste Stund! Ak, trofaste Broder og Frelser, jeg er ikke værdig, at I taler til mig og hjælper mig, men tænk dog paa, at ingenledes kan I bedre følge Gud efter og virke i hans Billed, end naar I forbarmes over en fortabt Synderinde og et bristefærdigt Hjærte. Gud har dog gjort Eder saa miskundelig mod alt, der er fortabt; hvad alle Mennesker forkaster og foragter, det søger I; mens alle Mennesker med Rette skammer sig ved mig, saa sætter I al Skam til

Side og leder mig op. Herre, jeg beder Eder tilgive mig den Skam og Skade, jeg har voldt Eder, og tænke paa, at jeg er en arm Mø, som er falden blandt Røvere og nu er mig selv og alle Mennesker en Byrde. Aldrig mere vil jeg gøre Forring paa at kaldes Eders Søster, og I skal intet Samfund have med mig, thi Eders Øjne og Øren maa blues og forfærdes over mig. Men alt det vil jeg villig lide og vil ofre Gud det altsammen som Sone for min svare Synd, blot I vil have Miskundhed med mig og atter hjælpe min arme Sjæl hjem til Gud!»

Paa denne sørgelige Tale svarede Broderen saaledes: «O ve, mit Barn, du mit Hjertes eneste Glæde og min Sjæls Fryd fra min Barndoms Dage af — kom til din stakkels Broders døde Hjærte! Lad mig tvætte min kære Søsters arme Ansigt med mine bitre Taarer — lad mig græde og klage af Hjærtens Grund over mit døde Barn! Thi kun en ringe Kvide er Legemets Død, men stor Sorg er Ærens Død og Sjælens Død! Ak, Gud, barmhjærtige Gud, at jeg skulde opleve dette! O mit Barn, kom hid til mig; siden jeg nu har funden dig, saa vil jeg ikke klage og græde mere, men vil tage imod dig i Naade og Miskundhed, som

jeg syndige Menneske selv begærer, at den miskundelige Gud vil vise mig Naade i min sidste Stund! Gærne tilgiver jeg dig den store Skam og Skade, du har voldt mig, og som vil følge mig til mit Livs Ende, og jeg vil hjælpe dig at bøde din Misgærning, baade overfor Gud og overfor Verden.»

Saaledes talte de begge klageligt sammen, og alle de, som hørte derpaa, kunde ikke andet, end de maatte græde. Og med sine Taarer og med sin Trøst blødgjorde han hendes Hjærte, saa hun atter fattede god Vilje til at gaa i Kloster paany.

Og da han saaledes igen havde bragt det fortabte Faar ind under Guds milde Arm, saa føjede det sig saaledes, at hun kom i et meget bedre Kloster, end hun havde været før. Og hun vandrede derefter i saa fromt og godt et Levnet, at Broderen baade overfor Gud og overfor Verden fik fuld Oprejsning. Og han saae op til Gud i stor Taknemlighed, fordi alle Ting maa tjene dem til Gode, som elske ham.

DET SYVOGTYVENDE KAPITEL

Om en stor Fare.

En Gang, da den evige Vidsoms Tjener drog ud paa en Færd, fik han en Lægbroder med som Følgesvend; han var ikke rigtig vel forvaret, og Tjeneren havde ham ugærne med sig.

Nu føjede det sig, at de tidlig om Morgen kom til en Landsby, hvor der netop var Marked og mange Folk. Lægbroderen var bleven vaad af Regnen og gik ind i et Værtshus for at varme sig og sagde, han vilde vente der, til Tjeneren havde endt sine Ærinder.

Men næppe var Tjeneren ude af Huset, før den anden gik bort fra Ildstedet og satte sig hen ved et Bord; dér sad nogle vilde Bissekræmmere, som ogsaa var kommen til Marked. Da de saae, at Vinen gik ham til Hovedet, saa begyndte de at beskyldte ham og greb fat i ham og sagde, at han havde stjaalet en Ost fra dem. Og i det samme kom fire, fem forvorpne Landsknægte til, de faldt ogsaa over ham og sagde, Munken var sikkert en Giftblander — thi det var i den Tid, da Rygtet gik, at Brøndene var forgiftede. Og de greb fat

i ham, og der blev en stor Larm og en stor Stimmel.

Da han nu saae, hvorledes det gik, og at han var fanget, da vilde han gjerne redde sig og vendte sig om og sagde til dem: «Hold inde et Øjeblik og lad mig komme til Orde, saa vil jeg bekende, hvordan det altsammen har sig.» Men de stod stille og lyttede, og han begyndte at tale saaledes: «I kan jo nok alle mærke paa mig, at jeg er en Daare og en ulærd Mand, og ingen regner mig for noget. Men min Ledsager, det er en lærd Herre, og ham har Ordenens Øverste givet Giftposer og befalet ham at kaste dem i alle Brønde lige herfra og til Elsass, hvor han nu agter sig hen. Se I derfor til, at I snart faa Fingre i ham, ellers anretter han ubodelig Skade! Han har allerede taget en Giftpose med sig, den vil han kaste i Brønden paa Torvet, saa at alle, der kommer her til Marked, maa dø, naar de drikker af Brønden. Derfor blev jeg her og vilde ikke gaa med ham, thi sligt kan jeg ikke lide. Og til et Tegn paa, at jeg siger Sanden, saa skal I vide, at han har en stor Bogsæk hos sig; den er fuld af Gift og af mange gode Gylden, som Jøderne har givet ham, for at han skulde øve denne Udaad.»

Da den vilde Hob og alle de, der var stimlede sammen, hørte denne Tale, saa rasede de og skreg og raabte med høj Stemme: «Lad os strax faa fat i den Morder, at han ikke undslipper os!» Og En greb et Spyd, en Anden en Øxe, enhver tog, hvad han kunde faa fat paa, og rasende og skrigende løb de rundt til de Huse og Klostre, hvor de mente at finde ham, og stak med deres Sværd gennem Dyner og Sengehalm for at prøve, om han ikke laa gemt noget Steds.

Imidlertid kom ogsaa nogle fremmede, agtbare Folk til. De kendte godt Tjeneren af Navn og traadte frem og sagde, at han var en from Mand og vanskelig vilde kunne begaa en saadan Udaad. Og da de andre heller ikke fandt ham, saa holdt de inde med Forfølgelsen og tog Lægbroderen og førte ham til Sognefogden, som lod ham kaste i Fængsel.

Om alt dette vidste Tjeneren intet, men da det tyktes ham, det kunde være Frokosttid, og han mente, Broderen kunde vel nu være bleven tør, saa kom han gaaende og vilde have noget at spise. Men da han naaede Herberget, saa fortalte de ham den sørgelige Tidende, hvorledes det var gaaet. Da blev Tjeneren bange og løb til Fogdens Hus og

bad for Lægbroderen, at han dog maatte blive løsladt. Men Fogden sagde, det var umuligt, og vilde kaste Broderen i et Fangetaarn for hans Misgærning. Det vilde Tjeneren afværge og løb hid og did for at skaffe Hjælp, men fandt ingen. Saa maatte han tilsidst købe Broderen fri for dyre Løsepenge.

Nu mente han, hans Lidelse havde en Ende, men i Steden begyndte den først rigtig. Thi da han gik fra Fogden — det var ved Vespertid — saa var det kommen ud blandt Almuen og blandt Gadedrengene, at der var en Giftblander i Byen. Og da de nu saae ham, pegede de alle paa ham og sagde: «Der gaar Giftblander! Han skal ikke undslippe os! Han maa af med Livet! Her hjælper ingen Penge som inde hos Fogden!» Og da han vilde vige til en Side og fly ud af Landsbyen, forfulgte de ham og raabte endnu højere. Nogle skreg: «Lad os drukne ham i Rhinen!» (thi den løb lige forbi). Men andre sagde: «Nej, den urene Morder forgifter Vandet; det er bedre at brænde ham!» En uhyre Bondemand i en sodet Vams greb et Spyd og trængte sig frem og raabte: «Hør mig, I gode Mænd! Vi kan ikke tilføje denne Kætter nogen forsmædeligere Død, end ved at jeg

støder dette lange Spyd igennem ham, som man gør ved en giftig Tudse! Lad mig altsaa spidde ham levende og løfte ham i Vejret og sætte ham fast paa dette Plankeværk, og lad saa hans urene, døde Legeme hænge der og vindtørre til Gru for alle Mennesker, som gaar forbi, thi en bedre Død har den Ærkeslyngel ikke fortjent!»

Det hørte Tjeneren med stor Skræk, og af Angst begyndte han at græde. Og mange havde Medlidenhed med ham, men turde ikke hjælpe ham af Frygt for det rasende Folk, thi hele Markedet var stimlet sammen.

Imens begyndte det at mørknes, og han gik frem og tilbage og bad med grædende Taarer, om der dog ikke var nogen, som vilde forbarme sig over ham. Men alle Vegne blev han stødt tilbage, og han ventede kun det Øjeblik, da de vilde falde over ham og dræbe ham. Og tilsidst sank han ned ved et Gærde og opløftede sine forgrædte Øjne til sin himmelske Fader og sagde saaledes: «O al Miskundheds Fader, naar vil du dog komme mig til Hjælp i min store Nød! O milde Hjærte, har du da ganske glemt mig? Jeg ved ikke, hvad der er mig bedst, at druknes eller brændes eller spiddes paa et Spyd, men en af Delene maa jeg

lide. Herre, i dine Hænder befaler jeg min Aand, thi de, som stræbe mig efter Livet, er nær ved mig!»

Denne jammerlige Klage kom en Præst for Øre, som boede lige derved. Han løb ud, brød sig Vej gennem Mængden, friede ham af hans Fjenders Hænder og førte ham ind i sit Hus. Der blev saa Tjeneren om Natten, og tidlig den næste Morgen drog han bort.

DET OTTEOGTYVENDE KAPITEL

Om en Morder.

Den evige Vidsoms Tjener kom en Gang fra Nederlandene og vilde drage op langs Rhinen. Han havde en ung Reisekammerat, der var godt til Bens, og Tjeneren kunde ikke følge med, fordi han var syg og træt. Men den Anden gik i Forvejen, henved en halv Mil.

Henad Aften naaede Tjeneren da til en stor Skov og standsede for at se, om der ikke kom nogen, han kunde følges med, thi Skoven var ilde berygtet, og mange Mennesker var bleven myrdede

i den. Som han saadan stod, da kom to Mennesker gaaende; de gik meget hurtigt, og den ene var en ung, køn Kvinde, den anden en gruelig lang Mand med et Spyd og en lang Kniv, og han havde en sort Vams paa. Tjeneren forfærdedes, da han saa den frygtelige Mand og saa sig om efter andre Mennesker, men der var ingen at se. Han tænkte: «O ve, Herre min Gud, hvad er mon dette for et Menneske? Hvor skal jeg dog idag komme gennem den store Skov, og hvorledes skal det gaa mig?» Og han slog Kors for sig og begyndte at gaa.

Men da de kom dybt ind i Skoven, da gik Kvinden til og kom hen til ham og spurgte ham, hvem han var, og hvad han hed. Han sagde hende det. Hun sagde: «Kære Herre, jeg kender Eder godt af Navn; jeg beder Eder, at I vil høre mit Skriftemaal.» Hun begyndte nu at skrifte for ham og sagde derpaa: «Ak, kære Herre, Eder klager jeg min Nød, at det er gaaet mig saare ilde. Ser I den Mand, der gaar bagefter os? Han er en rigtig Morder og myrder Folk her i denne Skov og andensteds og tager deres Penge og Klæder og skaaner ingen. Han har bedraget mig og forført mig fra mit Hjem, og jeg maa nu være hans Viv!»

Over denne Tale forfærdedes Tjeneren saare

og saae sig omkring, om der ikke var nogen i Nærheden, som kunde hjælpe, eller om det dog ikke var muligt at flygte. Men han hverken saae eller hørte nogen i den mørke Skov uden Morderen, som vedblev at gaa bagved dem. Da tænkte han: «Flygter du nu, saa indhenter han dig blot og dræber dig; raaber du om Hjælp, det er der ingen, der hører her i denne Ørk, og saa er du ogsaa Dødsens.» Og han saae op og sagde: «Ak Gud, hvorledes skal det gaa mig? Nu er mig Døden atter saa nær!»

Da nu Kvinden havde skriftet, gik hun atter tilbage til Morderen og bad ham fortroligt og sagde: «Eja, kære Mand, gaa ogsaa hen og skrift! Hjemme kender de ham og har den Tro til ham, at selv den største Synder kan fange Naade fra Gud ved ham. Gør det, at Gud dog for sin Tjeners Skyld ikke maa forlade dig i din sidste Stund!»

Da de saaledes hviskede sammen, da blev Tjeneren helt forfærdet og tænkte: «Du er forraadt!» Og Morderen kom hen til ham, og da den arme Mand saae ham komme med sit Spyd, da rystede han over hele Legemet og tænkte: «Eja, nu er det ude med dig!» Men Stedet var saaledes beskaffent, at Rhinen løb hen under Skoven, og den

smalle Vej gik langs Bredden, og Morderen magede det saadan, at han selv kom til at gaa ind mod Skoven, men Broderen ud mod Vandet. Og mens han nu gik der med bævende Hjærte, saa begyndte Morderen at skrifte for ham alle de Manddrab og Mord, han nogen Sinde havde begaaet, og især var der ét græsseligt Mord, som fik Hjærtet til at staa stille i Tjenerens Bryst. Thi han sagde saaledes: «En Gang kom jeg her i Skoven for at myrde ligesom idag. Da mødte jeg en from Præst, ham skriftede jeg for. Han gik ved Siden af mig, ligesom I gaar nu, og da jeg var færdig med mit Skriftemaal» — sagde han — «saa trak jeg denne Kniv, som jeg altid bærer hos mig, og stak den igennem ham og stødte ham derefter ud i Rhinen!»

Over denne Tale og over Morderens Fagter blev Tjeneren saa dødelig angst, at den kolde Sved brast ud af hans Ansigt og løb ned over Halsen, og han kunde slet intet svare, men saae blot hen til Kniven, hvornaar Morderen vilde stikke ham med den. Og af Angst kunde han ikke flytte en Fod, men blev staaende og saae sig jammerligt tilbage som et Menneske, der gærne vilde fly for Døden. Og Kvinden blev hans elendige Ansigt vaer og løb til og greb ham, just som Knæene

svigtede ham, og sagde til ham: «Gode Herre, frygt ikke!» Og Morderen sagde: «I har idag vist Eder venlig mod mig, det vil jeg lønne Eder for og lade Eder leve. Bed til Gud, at han for Eders Skyld tænker paa mig arme Morder i min sidste Stund!»

Imens var de kommen ud af Skoven, og Tjenerens Ledsager sad der under et Træ og ventede paa ham. Morderen og hans Kvinde gik videre. Men han krøb hen til sin Rejsekammerat, og der sank han ned paa Jorden, rystende over hele Legemet, som om han havde Feber, og han laa temmelig længe uden at røre sig. Da han atter kom til sig selv, stod han op og gik Vejen til Ende. Og med Alvor og inderlige Sukke bad han til Gud for Morderen, at han dog ikke maatte fordømme ham i hans sidste Stund. Og omsider fik han en Indskydelse fra Gud, som han ikke turde tvivle paa, at hin Morder skulde blive talt blandt de Frelste.

DET NIOGTYVENDE KAPITEL

Om en kort Rast, Gud undte ham.

Gud havde vænnet sin Tjener til, at naar én Lidelse var til Ende, saa begyndte der strax en ny. Kun én Gang lod han ham gaa ledig en Tid, dog varede det ikke længe.

Men just i det Mellemrum kom han til et Nonnekloster, og hans aandelige Børn spurgte ham, hvordan det stod til med ham? Da sagde han: «Jeg er bange for, at det staar ilde til med mig, thi der er nu gaaet fire Uger, hvor ingen har angrebet mig, hverken paa min Person eller min Ære, og derfor er jeg bange, at Gud har glemt mig.» Da han saaledes havde siddet lidt ved Gitret i Klosters Taleværelse, kom en Broder af den samme Orden som han selv og lod ham kalde udenfor og sagde til ham: «For kort Tid siden var jeg paa en Borg her nær ved, og Borgherren spurgte meget ivrigt efter Eder og spurgte, hvor I var. Og han løftede sin Haand og svor en dyr Ed paa, at hvor han fandt Eder, da vilde han jage et Sværd igennem Eder. Det samme Løfte har ogsaa nogle andre frække Krigsmænd af hans

Venner aflagt, og de har søgt efter Eder i adskillige Klostre for at fuldbringe deres slette Forehavende. Nu er I varet; tag Eder i Agt, saa sandt Eders Liv er Eder kært!»

Over denne Tale forfærdedes han og sagde til Broderen: «Jeg vilde gerne vide, hvormed jeg har fortjent Døden!» Da sagde den Anden: «Hin Borgherre har faaet at vide, at I har forledt hans Datter og mange andre Mennesker med hende til et forkert Væsen, som kaldes aandeligt Liv, og de, der følger den Levevis, kaldes Gudsvenner, og det er de forkerteste Mennesker, der findes paa Jorden — saaledes har man sagt ham. Og der var ogsaa en anden stor Herre til Stede; han sagde om Eder: Den Broder Suse har berøvet mig min kære Hustru. Nu tager hun altid sit Slør for Ansigtet og vil ikke mere se paa mig, men vil kun se indad, siger hun. Det skal den Munk komme til at undgælde for!»

Da den evige Vidsoms Tjener hørte denne Tidende, saa udbrød han: «Lovet være Gud!» og ilede hastigt ind i Taleværelset til Gittervinduet igen og sagde ind til sine aandelige Døtre: «Eja, Børn glæder Eder med mig! Gud tænker dog stadig paa mig og har ikke glemt mig!»

DET TREDIVTE KAPITEL

**Om en meget jammerlig Lidelse, som kom
over ham.**

Paa mange forskellige Maader kom den evige Visdoms Tjener mangt lidende Menneske til Hjælp. Men for disse sine gode Gærninger maatte han døje megen Kval, og det Gode, han gjorde, blev gældt ham igen med Ondt. Og en Gang viste Gud ham i et Syn, at der atter forestod ham en stor Lidelse.

En Aften kom han til et Herberge, og da det var bleven henad Dag, da tyktes det ham i en Drøm, at han var i en Kirke og skulde synge Messe. Da begyndte Sangerne at istemme den Messe, der synges til Ære for de hellige Martyrer, og som handler om de mange Lidelser, der bliver Guds Venner til Del. Det hørte han ikke gærne og vilde hellere have det anderledes og sagde: «Ved Mænd! hvorfor raaber I os Ørerne fulde om Martyrer? Jeg ved dog, der fejres ingen Martyrfest idag!» Men Sangerne saae paa ham og tydede paa ham med Fingrene og sagde: «Gud véd at finde sine Martyrer, nu som i fordums Dage. Bered dig til at synge den Messe for dig selv!»

Nu laa Messebogen foran ham, og han bladede frem og tilbage i den for at finde en anden Messe, men hvor han saa slog op, var det altsammen om Martyrer. Da indsaae han, at det ikke kunde være andet, og begyndte meget sørgeligt at synge.

Men da han atter kom til sig selv, skjalv hans Hjærte ved Tanken om dette Syn, og han sagde: «Ak vé, Gud, skal jeg nu atter martres?» Og han drog videre om Morgenens og kom til den næste By, og det var netop i de mørke Dage lige før Jul. Og dér ventede Lidelsen ham, mere bitter end nogensinde, og den var saaledes beskaffen:

Mellem andre Mennesker, som han gjerne vilde drage til Gud, kom der ogsaa til ham en bedragerisk, listig Kvindsperson; hun dulgte Ulvesind under Lammeskind og forstillede sig saa godt, at Tjeneren længe intet mærkede. Hun var før falden i stor Synd og Last med en Mand og havde forværret sin Misgærning derved, at hun udlagde en anden som Barnets Fader end den virkelige. Men Tjeneren hørte hendes Skriftemaal, og hun gjorde ham Gentjenester i al Ærbarhed. Da det havde varet saaledes længe, fik han og andre sanddru Mennesker at vide for vist, at hun i Løndom vedblev paa den samme Maade som før. Han sagde

intet herom, men vilde blot ikke mere have med hende at gøre eller modtage noget af hende. Da hun blev det vaer, saa truede hun ham og sagde til ham, at hvis han unddrog hende sin aandelige Betjening, skulde han komme til at bøde det dyrt, thi da vilde hun udlægge ham som Fader til et Barn, hun ventede, og som hun havde vundet ved en anden Mand. Og hun vilde skænde ham saaledes med det Barn, at han skulde komme i ondt Ry derfor alle Vegne.

Over denne Trusel forfærdedes den evige Vidsoms Tjener saare og ventede med Angst i Hjærtet paa, hvad Magt Gud vilde tilstede Djævelen over ham. Men han mente dog, at det altid var det Bedste, han kunde vælge, at vende sig i alle Ting fra det slette Kvindemenneske, om han end skulde lide Tab af sin Ære derfor. Og saaledes gjorde han da.

Herover blev hun nu saa fortørnet i sit troløse Hjærte, at hun løb hid og did til Gejstlige og Verdslige, og for sin store Ondskabs Skyld tog hun ikke i Betænkning at vanære sig selv, blot hun kunde bringe den arme Broder i Nød dermed, og fortalte alle Vegne, at hun havde faaet et Barn med ham. Derover blev der stor Forargelse blandt

alle Mennesker, og des større, jo mere Ry der før havde gaaet af hans Hellighed. Det skar ham gennem Sjælens inderste Marv, og han gik helt hensunken i sin Sorg og Kvide og havde lange Dage og strænge Nætter, og hans korte Blund var fyldt af onde Drømme. Og han saae klagende op til Gud og sagde med inderlige Sukke saaledes: «O ve, Herre, nu er min Ulykkes Time kommen. Hvor skal jeg udholde al den Pine og Kval? Herre, Herre, nu har jeg alle mine Dage æret dit værdige Navn og gjort det elsket og æret vidt og bredt af mange Mennesker, og til Gengæld fører du en saa stor Vanære over mit Navn? Alle rene Mennesker, som før har set op til mig, hvad der var mig til stor Trøst og Bestyrkelse, de ser nu i mig en Øjenskalk og arg Bedrager — det gaar mig som et Sværd gennem Hjærtet, det er som en aaben Vunde i min Sjæl!»

Da denne Nød havde varet temmelig længe, og han svandt hen og tæredes bort af Sorg, saa kom et Kvindemenneske til ham og sagde: «Eja, gode Herre, vær ved godt Mod! Jeg vil raade og hjælpe Eder, saa at I ikke længere skal lide nogen Skade paa Eders Ære! Følg blot mit Raad!» Han saae op og spurgte: »Hvorledes vil du bære dig ad

dermed?» Hun svarede: «Jeg vil tage Barnet under min Kappe og vil begrave det lønligt om Natten eller stikke en Naal ind i dets Hjerne, saa det dør deraf; og naar Barnet først er til Side, vil al den onde, ærerørige Snak holde op!» Han svarede med rasende Stemme: «Du onde Morderske, vilde du virkelig dræbe det uskyldige Barn? Hvad kan det for, at dets Moder er en slet Kvind? Gud forbyde, at sligt skulde ske for min Skyld! Om et helt Lands verdslige Ære afhang af mig, jeg vilde ofre den hel og holden, hellere end at der skulde udgydes uskyldigt Blod!» Hun sagde: «Det er jo dog ikke Eders Barn! Hvad kommer det Eder ved?» Og hun drog en skarp, spids Kniv frem og sagde: «I faar det jo slet ikke at sé! Jeg skærer Halsen over paa det eller stikker denne Kniv i dets Hjærte, saa er det død i en Fart, og I faar Fred!» Han sagde: «Ti, du urene, onde Djævel! Hvis det Barn end er, det er dog dannet i Guds Billede og forløst med Kristi dyrebare, rene Blod; derfor vil jeg ikke, at dets Blod saaledes bliver udgydt.» Og han sagde videre til hende: «Gaa hen og bring mig lønlig Barnet, at jeg kan se det!» Men da han nu havde sat Barnet paa sit Skød og saae paa det, da lo det til ham. Da sukkede han

dybt og sagde: «Skulde jeg vel dræbe et sødt lille Barn, som ler til mig? Nej, nej, hellere vil jeg lide alt andet, det være sig, hvad det vil!» Og han bøjede sig ømt over Barnet og sagde til det: «O ve, du stakkels lille Barn, du er rigtignok en stakkels forældreløs lille Orm! Din egen utro Fader har fornægtet dig, og din Moder vilde kaste dig fra sig som en ubekvem Ting. Nu har Gud føjet det saadan, at du er bleven min, og at jeg skal og maa være din Fader, og det vil jeg ogsaa gærne. Af Guds Haand vil jeg have dig og ikke af nogen andens. Ak, hjerte Barnlille, dér sidder du hos mig sorrigfulde Mand og ser saa venligt paa mig og kan ikke sige noget til mig. Men med blødende Hjerte og grædende Øjne og kyssende Mund ser jeg paa dig, og mine hede Taarer falder paa dit lille Ansigt!»

Men da det lille Barn saae den store voxne Mand græde, begyndte det ogsaa at græde bitterligt, og saadan græd de en Stund med hinanden. Og han trykkede Barnet til sit Hjerte og tyssede paa det og sagde: «Ti stille, min lille Skat! Ak, skønne, kære, lille Barn, skulde jeg vel dræbe dig, fordi du ikke er mit Barn? Nej, ikke det ringeste Ondt skal vederfares dig, og du skal nu

være mit og Guds Barn, og saa længe Gud under mig en Mundfuld Brød, vil jeg dele den med dig!»

Da nu hin Kvinde, som før havde villet dræbe Barnet, saae og hørte dette, da blev hun ogsaa hjærtelig bevæget af stor Medlidenhed og begyndte at jamre, saa han maatte tysse paa hende. Men da hun havde grædt ud, gav han hende atter Barnet og velsignede det og sagde: «Den kære Gud signe dig, og hans hellige Engle skærme dig mod alt Ondt!» Og han bød, at det paa hans Bekostning skulde forsynes vel med alt, det havde behov.

Men den onde Kvind, som var Barnets Moder, vedblev at bagvaske Broderen alle Vegne, hvor det kunde skade ham, saa at mangt rent og dydigt Hjærte ynkedes saare over ham. Og en Gang kom en af hans Slægtninge til ham og sagde: «Ve, Herre, hvor stor en Forbrydelse har ikke hint onde Kvindemenneske begaaet mod Eder! Men nu vil jeg tage Hævn over hende paa Eders Vegne. Jeg vil stille mig paa den lange Bro over Rhinen og passe hende op, og naar hun kommer, vil jeg støde hende ud i Floden, at hun kan drukne, og saaledes hævne Eder paa hende!» Den evige Visdoms Tjener svarede: «Nej, min Ven, det forbyde

Gud, at noget levende Menneske skulde dræbes for min Skyld! Gud, som véd alt, véd ogsaa, at hun har gjort mig Uret med Barnet; derfor befaler jeg Sagen i hans Haand, at han lader hende leve eller dø, som det er hans Velbehag. Og jeg siger dig, at selv om jeg vilde sætte min Sjæls Frelse paa Spil ved at lade hende dræbe, saa vilde jeg dog ære alle rene Kvinder i hende og af den Grund lade hende leve!» Manden sagde vredt: «Kvinde eller Mand, det vilde være mig det samme, naar hun havde bragt mig i Folkemunde!» Han svarede: «Nej, det vilde være Raahed og Ufornuft saaledes at hævne sig selv. Lad kun al den Lidelse komme over mig, som Gud vil, at jeg skal lide!»

Da Lidelsen stadig tog til, saa gik han en Gang af menneskelig Skrøbelighed ud at søge Trøst hos to Venner, der altid havde været hans særlige Fortrolige, den Gang han sad paa den høje Hest. Men da lod Gud ham mærke, hvor lidt Trøst der er at finde hos Skabningerne. Thi den ene af de to Venner modtog ham meget strængt og vendte sine Øjne fra ham med Foragt og talte ham til med haarde, skærende Ord, og sagde, at han skammede sig over at være i hans Selskab. Ak, det

gik Broderen nær til Hjærte, og ganske sørgeligt sagde han: «O ve, du kære Ven! Hvis du ved Guds Tilskikkelse var bleven saa ilde stedt, som jeg er det nu, saa vilde jeg være sprungen ud i Sumpen til dig og have hjulpen dig op. Men dig er det ikke nok, at jeg ligger for dig i Skarnet, du træder mig ogsaa dybere ned deri! Det klager jeg over til Jesu Kristi bedrøvede Hjærte!» Vennen bød ham tie og sagde meget haanligt til ham: «Med Eder er det forbi! Nu bliver Masken revet af Eders hykkelske Ansigt, og I skal ikke mere narre nogen med Eders Prædikener og Eders Skrivelser!» Den evige Vidsoms Tjener svarede: «Jeg har den Tro til den kære Gud i Himmerig, at mine Bøger skal blive endnu mere ærede og elskede, end nogensinde før!» Og det var den Trøst, han fandt hos sin bedste Ven.

Indtil den Tid havde mange gode Mennesker i Staden gjerne givet ham, hvad han trængte til. Men da nu disse Rygter kom i Omløb om ham, saa blev de troet af mange, der unddrog ham deres Støtte og Gunst.

Paa den Tid skete det, at han inderligt vendte sig til Gud og bad ham lære ham at lide. Da viste der sig for ham i et aandeligt Syn ligesom

et Billede af den korsfæstede Kristus i en Serafs Lignelse. Og den samme Seraf havde sex Vinger; med de to skærmede den Hovedet, med de to dækkede den Fødderne, med de to fløj den. Men paa de to nederste Vinger stod skrevet: «Tag viligt mod Lidelse!» Paa de to midterste: «Bær Lidelse med Taalmod!» Paa de øverste: «Lær at lide som Kristus!»

Men ved den samme Tid foer han en Gang i et Skib over Bodensøen. Blandt de andre Rejsende i Skibet sad der en statelig Væbner i smukke Klæder. Til ham vendte Broderen sig og spurgte, hvem han tjente. Han svarede: «Jeg tjener ingen, men rejser fra Sted til Sted og bringer de adelige Herrer sammen til Turnering, og dér kæmper de indbyrdes og tjener de skønne Damer, og den, der udmærker sig mest, ham giver man Æren og Sejersprisen!» Han spurgte: «Hvad er vel Sejersprisen?» Væbneren svarede: «Den skønneste Dame, som er til Stede, hun sætter en gylden Fingerring paa Sejerherrens Haand!» Han spurgte atter: «Sig mig, hvad maa vel den gøre, som skal vinde Æren og Fingerringen?» Væbneren svarede: «Den, som taaler de fleste Slag og holder den meste Kamp ud og ikke giver tabt, men sidder fast i Sadlen og lader

Slagene regne ned over sig, han vinder Prisen.» Han spurgte nu: «Men sig mig, er det nok, om han er kæk og modig i den første Dyst?» Den anden svarede: «Nej, han maa staa hele Turneringen igennem, og blev han end ramt, saa at der gik Ild for hans Øjne og sprang Blod af Næse og Mund, det maa han altsammen lide, hvis han vil Prisen.» Han spurgte atter: «Eja, kære Ven, maa han ikke græde eller klage sig, naar han bliver slaaet saa haardt?» «Nej,» svarede Væbneren, «om end Hjærtet vil briste i hans Bryst, han maa lade glad og munter, ellers bliver han til Spot og vinder ikke den gyldne Ring!»

Denne Tale gik Tjeneren nær til Hjærte, og han sukkede og sagde ved sig selv: «Ak, værdige Herre! saa store Lidelser maa denne Verdens Riddersmænd døje for at vinde saa lille en Løn, der i sig selv er intet! Hvor rimeligt er det da, at man maa lide endnu mere for at vinde den evige Løn! Ak, skønne, elskelige, evige Visdom, gid min Sjæl maatte faa en Fingerring af dig, derfor vilde jeg lide al Lidelse, du vilde sende mig!»

Men da han kom hen til Stedet, han skulde til, da skete det med ham ret som med et Aadsel, der ligger i Skoven og er sønderflænget af de

vilde Dyr; saa længe der er lidt Kød tilbage derpaa, saa falder de hungrige Bremser over det og suger de sidste Rester af de forgnavede Knokler. Saaledes var hans gode Navn bleven slæbt til det fjærne Land og helt lagt øde, og det var sket under Venskabs Maske, med mange Beklagelser og megen falsk Medlidenhed. «Ak, kære Gud,» tænkte han, «om det kun var Jøder eller Hedninger eller offentlige Syndere, jeg maatte lide det af, det kunde jeg nogenlunde bære. Men de Mennesker, som nu piner mig, synes at være Dine gode Venner, derfor gør det mig desmere ondt!» Endvidere blev det berettet ham, at den onde Kvindes Klage nu skulde komme for Ordenens Øverste, idet baade Mesteren over den hele Orden og Mesteren for Tyskland vilde komme til den Stad, hvor den onde Kvinde boede, og han var ikke selv dér til Stede. Da han havde erfaret dette, gik han afsides og kunde ikke holde ud at være i Ro; snart satte han sig og sprang strax efter atter op og løb frem og tilbage i Kammeret. Og med grædende Taarer udbrød han: «Ak Gud, hvad er din Mening med mig? Ak Gud, hvor er nu din store Barmhjærtighed henne, som man siger, du viser dine Venner? Her gaaer jeg og venter og venter og

bliver imens ødelagt paa Liv og Gods og Ære. Jeg troede, at Gud var mild, jeg troede, han var en god, trofast Herre at tjene! O ve, det milde Hjærte, om hvis Mildhed al Verden raaber, har ingen Medlidenhed med mig! Gud har vendt sine skønne Øjne og sit naadige Aasyn fra mig! O ve, du naadige Aasyn, du milde Hjærte, det havde jeg aldrig troet, at jeg saaledes skulde forkastes af dig! Eja, hører mig idag, alle lidende Hjärter paa Jorden! Medens det kun gjaldt at tale om Hengivelse i Guds Vilje, da var det Ord sødt i min Mund! Men nu er mit Hjærte saaret til Døde, og Marven er hentæret i alle mine Ben, hvor kan jeg da længer hengive mig i Guds Vilje?»

Saaledes klagede han en hel Nat igennem. Men da det gryede ad Dag, kom der en Stilhed over hans Sjæl, og i hans Indre blev der sagt til ham: «Hvor er nu den stolte Riddersmand henne? En Ridder af Straa og en Mand af Klude duer ikke. At være modig, naar der er Fred, og forsagt, naar Kampen kommer, dermed vinder man ikke den evige Fingerring, som du begærer!» Han svarede og sagde: «O ve, Herre, dine Turneringer varer altfor længe!» Svaret lød: «Derfor er mine

Ridderes Ære og Løn og Fingerring ogsaa ufor-gængelig og evig!» Da gik Tjeneren i sig selv og sagde: «Herre, jeg har Uret!»

Og Gud underviste ham og sagde:

«Du skal vide, at jeg ikke har nok i det gode Hjærte, du har af Naturen, men jeg fordrer mere af dig. Jeg vil, at naar du mishandles offenlig af nogen med Ord og Gærning, saa skal du ikke blot lide det taalmodigt, men du skal ikke lægge dig til at sove den Dag, før du, saa vidt det er muligt, har søgt at berolige din Modstanders rasende Hjærte med søde, ydmyge Ord og Gærninger. Thi ved slig ydmyg og sagtmodig Færd tager du dine Fjenders Vaaben fra dem og gør deres Ondskab afmægtig. Og dette er den gamle, fuldkomne Vej, som den kære Herre Kristus lærte sine Disciple, da han sagde: Se, jeg sender Eder som Faar iblandt Ulve!»

Men en anden Undervisning blev ham ogsaa til Del ved den Tid, og den var saaledes:

«Tænk paa, at Kristus Vor Herre ikke blot vilde have sin kære Discipel Johannes og den tro Sanct Peter om sig, men ogsaa vilde taale den onde Judas i sin Nærhed. Og du vil være en

Kristi Efterfølger og vil ikke finde dig i din Judas?»

Herpaa svarede Tjeneren hurtigt saalunde: «Jo, Herre, havde jeg kun én Judas, det vilde jeg gærne finde mig i, men nu er der en Judas i hver en Krog, og naar én forsvinder, kommer der fire, fem andre i Steden!» Hertil blev der atter svaret ham indefra: «For et Menneske, der har det rette Sindelag, er ingen Judas en Judas, men er et Redskab, hvormed Gud former sine Venner, til de naaer deres rette Skikkelse. Da Judas forraadte Kristus med et Kys, da hilste Kristus ham kærligt og kaldte ham sin Ven!»

Men kort efter kom den milde Gud endelig sin Tjener til Hjælp, og hele hint Uvejr af Lidelse lagde sig og drog bort. Den Kvinde, som havde pint ham saa længe, døde en uforberedt Død, og ogsaa flere andre af de værste Fjender rev Døden bort. Og Ordensmesteren over Tyskland frikendte ham for al Skyld og sagde, at han og Mesteren for den hele Orden strængt havde undersøgt alle hans Forhold, som det var deres Pligt, og ikke fundet andet, end at en ond Kvind, der ikke var at lide paa, havde bagvasket Broderen, hvad altid kunde ske, naar Folk vilde lytte til onde Tunger.

Ogsaa den Ven, der havde afvist ham saa haardt, døde kort efter. Men da han var død, og al Hindring, der stod mellem ham og Gud, var falden, saa viste han sig i et Syn for Tjeneren og var i et lysrigt, gyldent Klædebon og omfavnede ham inderligt og kyssede ham kærligt paa begge Kinder og bad ham om Tilgivelse og om, at der maatte være trofast Venskab mellem dem til evig Tid. Det tog Tjeneren gærne imod og omfavnede ham ogsaa inderligt, og dermed forsvandt den Anden for ham og gik ind i den evige Glæde.

Og da det nu tyktes Gud Tid at belønne sin Tjener, saa tog alle hans Lidelser en Ende, og Gud skænkede ham inderlig Hjærtensfred og stille Hvile og lysrig Naade. Og Tjeneren prisede Gud for sine Lidelser og sagde, at han ikke for alt i Verden vilde have været dem foruden. Og Gud gav ham at forstaa, at alle den sidste Tids ufrivillige Lidelser havde hjulpen ham mere og friet ham renere fra sig selv og ført ham bedre over til Gud, end alt, hvad han selv i sin Ungdoms Dage havde taget sig paa.

DET ENOGTREDIVTE KAPITEL

Om at forlade Kristus for at finde ham.

Endnu inden denne store Strid var overstanden, forlod den evige Visdoms Tjener sin Fødeby og blev sendt til den Stad Ulm og var i Sortebrødrekloster dør. Og en Dag hændte det, at han gik op og ned i Kapitelsalen, og hans Hjærte var fyldt af Glæde fra Gud, og han var saa helt ned-sunken i den evige Visdoms Dyb, at det var ham, som om han svævede højt i Luften mellem Tid og Evighed, eller som om han svømmede i Guddommens dybe, grundløse Hav. Og hans Hjærte randt saa fuldt af Fryd, at han maatte lægge sin Haand over det for at dæmpe dets stærke Slag.

I det samme kom Klosters Portner og bad ham komme ind i Kirken til en Kone, der vilde skrifte. Men han vilde ikke gærne skilles fra sin aandelige Lyst og tog umildt mod Portneren og sagde, at hun kunde sende Bud efter en anden, han vilde ikke høre Skrifte nu. Konen havde et betyngtet, syndigt Hjærte og sagde, hun havde en særlig Tillid til ham og vilde ikke skrifte for nogen anden. Og da han ikke vilde komme, saa

begyndte hun at græde af sit arme, bedrøvede Hjærte og gik hen i en Krog af Kirken og satte sig til at græde der. Men imidlertid drog Gud behænde den naaderige Glæde fra Tjeneren, og hans Hjærte blev saa haardt som Flintesten, og da han gjerne vilde vide, hvad det skulde betyde, saa sagde Gud til ham: «Se, ligesom du har drevet den stakkels betyngede Kone fra dig uden Trøst, saaledes har jeg ogsaa frataget dig min guddommelige Trøst!» Han sukkede inderligt og slog sig for sit Bryst og skyndte sig ind i Kirken, og da han ikke fandt Konen, blev han meget bedrøvet. Men Portneren hjalp ham at søge, og da de endelig fandt hende i hendes Krog, hvor hun sad og græd, saa tog Tjeneren mildelig imod hende og trøstede hendes angerfulde Hjærte og gik derpaa atter ind i Kapitelsalen, og strax kom hans milde Herre tilbage til ham med den guddommelige Trøst.

DET TOOGTREDIVTE KAPITEL

Hvorledes han en Gang var Døden nær.

Paa hin Tid skete det mangel Nat, at han foer op af Søvn, og da var der noget i ham,

der begyndte at sige Davids enogtyvende Psalme, som er den Psalme, Vor Herre bad paa Korset, da han var forladt af sin himmelske Fader. Og fra den Tid af begyndte en svær legemlig Lidelse, hvorom der ikke ellers skal fortælles her, at voxte fra Dag til Dag og bragte ham tilsidst saa vidt, at han var sin sidste Stund ganske nær. Thi da han en Aften var gaaet til Sengs, saa overfaldt en Afmagt ham, og det var, som skulde han dø med det samme; han laa saa stille, at ingen Aare rørte sig paa ham. Men dette opdagede et trofast, godt Menneske, som plejede ham; han løb til og mærkede efter Hjærtet for at føle, om der endnu var Liv, men det rørte sig saa lidt som paa et dødt Menneske. Derover blev hint Menneske saare bedrøvet og sank ned ved Sengen med Taarer og Klage. Og den evige Vidsoms Tjener var ganske bleg og kold, hans Mund var blaa, alt Liv var borte som hos en død, man lægger paa Baare. Dette varede vel saa længe ved, at man imens kunde have gaaet en Mils Vej.

Men hans Aand var al den Tid, da han saaledes laa ligesom hensovet, helt fyldt af Gud og Guddom, Væsen og Sandhed. Og det skete, at han, inden han helt svandt bort fra sig selv, be-

gyndte at tale fortroligt med Gud i sin Sjæl, og han sagde saaledes: «Ak evige Sandhed, dine Afgrundsdybder er skjult for alle Skabninger! Jeg, din arme Tjener, ser nu, at det lakker mod Enden med mig, thi min Kraft er vegen fra mig. Nu taler jeg i min sidste Stund med dig, Herre, hvem ingen kan lyve for, og ingen kan bedrage, fordi alle Ting er dig aabenbare. Du alene ved, hvorledes det staar til mellem os to, derfor søger jeg Naade hos dig, trofaste himmelske Fader, og er jeg nogensinde faret vild udenfor Sandheden, ak Gud, det angrer mig af hele mit Hjærte, og jeg beder dig, at du sletter det ud med dit dyrebare Blod, og at du i dette dit Blod aftvætter alle mine Synder!

«Eja, knæl nu ned, alle I Himlens Helgen, opløft Eders Hænder og hjælp mig at bede Herren om en salig Død! Ak rene, fine, milde Moder Maria, ræk mig idag din Haand og skærm min Sjæl i denne min sidste Stund, thi du er mit Hjærtes Trøst og Glæde; ak, min Frue, min Moder, i dine Hænder befaler jeg min Aand! Eja, I kære Engle, tænk paa, hvor ofte I har beredt mig himmelsk Glæde i min Elendighed og har vogtet mig for den onde Fjende. Eja, I ædle Aander, nu trænger jeg

for Alvor til Eders Bistand! Hjælp mig nu og skærm mig, saa jeg ikke ser mine Fjender, de grufulde onde Aander!

«Ak, Herre i Himlen, jeg takker dig, fordi du lader mig fare heden ved fuld Fornuft. Jeg drager nu bort herfra i fuld Kristentro, uden Tvivl og uden Frygt, og jeg tilgiver alle dem, der har voldet mig Lidelser, som du selv paa Korset tilgav dem, der dræbte dig. Herre, Herre, dit hellige Legem, som jeg imorges har modtaget, saa syg jeg var, det være min Vogter og Fører frem til dit guddommelige Aasyn. Og min sidste Bøn til dig, milde Herre af Himmerig, den er i min sidste Stund for mine kære, aandelige Børn. Ak, miskundelige Gud, ligesom du før din Lidelse overgav dine Disciple til din himmelske Fader, saaledes være mine Børn dig anbefalede, at du skænker dem alle en god, hellig Hedengang. Og saa vender jeg mig da fra alle Skabninger og vender mig til den rene Guddom, hvoraf den evige Salighed har sit Væld!«

Men da han i sit Indre havde talet dette, da sank han hen og vidste af intet mere og laa, som ovenfor er sagt. Og baade han selv og andre Mennesker mente, det var hans Død. Men han kom

atter til sig selv, og hans Hjærte levede op paany, og de syge Lemmer blev karske, og han forstod, at han skulde blive paa Jorden endnu en kort Stund.

DET TREGTREDIVTE KAPITEL

Om den overvættes Glæde i Himmerig.

Den evige Visdom taler til sin Tjener:

Saa opløft da dine Øjne og se, hvor du hører hjemme! Du hører hjemme i det himmelske Fædreland! Herneden er du en fremmed Gæst, en stakkels Pilgrim. Og som en Pilgrim atter iler til sin Hjemstavn, hvor hans kære Venner venter ham, saaledes skal du ogsaa ile til dit himmelske Fædreland, hvor du er ventet, og hvor alle længes efter at hilse paa dig, tage imod dig og være sammen med dig i Evighed! Sé, du har saa mange og saa gode Venner derhjemme i Fædrelandet, at den, der er dig mest fremmed af dem alle, elsker dig inderligere og trofastere, end nogen Fader eller Moder her paa Jorden nogensinde har elsket sit Barn!

Eja, derfor stat op med mig og følg mig i Aanden og se det evige Jerusalem straale i ufatteligt Lys som af det pure Guld, se det lyse som

af ædle Stene, skinne som det klare Krystal og som rene Perler! Se de skønne himmelske Enge, hvor det altid er Majmorgen, og der altid skinner Sommersol! Her ser man intet uden kærlige Blikke fra Ven til Ven, her hører man lutter Harper og Giger, Dans og Glæde, her er Kærlighed uden Lidelse i evig, umistelig Tryghed!

Eja, sku hid og se, hvorledes mine udvalgte Disciple og allerkæreste Venner sidder i stor Fred og Ære paa deres Højsæder; se Blodvidnerne i deres rosenrøde Klæder, Bekenderne i deres blomstrende Skønhed, Jomfruerne i deres skære Renhed, og hele Himlens Hær, overstrømmet af guddommelig Sødme! Eja, hvilket saligt Folk, hvilket glædeligt Land! Og til dette Fædreland fører jeg dig hjem som min Brud og klæder dig i det evige Lys og i dit lysende, opstandne Legem og sætter en Krone og en Krans af Guld paa dit Hoved! Jo friere du er fra Verden, des før naar du op til mig, des snarere indgaar du i den grundløse Guddoms dybe Afgrund og vilde Ørk og synker, forsvinder og bliver til intet deri, saa du ikke kan ville andet end, hvad Gud vil, men maa blive det samme, som Gud er — blive salig af Naade, som han er det af Natur!

Eja, saa løft dit Hoved, glem al din Sorg og fryd dit Hjærte blandt de gode Venner, du her skuer saa klart! Se, hvor rosenrøde og frydefulde de Ansigter skinner, der her paa Jorden saa tidt maatte rødme af Skam for mit Navns Skyld. Se op og sig ved dig selv: Hvor er nu al den bitre Skam henne, som hernede gennemtrængte Eders rene Hjærter? Hvor er nu de sænkede Hoveder, de nedslagne Øjne, de bitterlige Hjærtelidelser, de inderlige Sukke, de salte Taarer? Ingensinde mere skal det sørgelige, klagelige Raab høres: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig!» Men for Eders Øren klinger i Steden de søde Ord: «Kommer hid til mig, I min Faders Velsignede, og arver det Rige, som Eder er beredt fra Verdens Grundvold blev lagt». Hvor er nu al Eders Lidelse og Pine henne, som I maatte udstaa paa Jorderig? Som en Drøm er det altsammen faret hen; det er, som om det aldrig havde været! Eja, I Guds Udvalgte, nu skal I aldrig mere dølge Eder i Krogene for de Andres Daarskab! O, I Himmelfyrster, I ædle Konger og Kejsere, I Guds Børn i al Evighed — hvor lyser Eders Aasyn, hvor jubler Eders Hjærte, hvor synger I frydefuldt den evige Lovsang: «Eja, eja, Tak og Pris, Hil og Sæl og uendelig Ære

fra Evighed til Evighed være af Hjærtens Grund
Ham, ved hvis Naade vi eje alt dette til evig Tid!

«Se, her er Fædreland, her er fuld Fred, her
er hjærtelig Jubel, her er endeløst Liv i alle Evig-
heders Evighed!»

OPLYSNINGER

Kilderne til den foreliggende lille Bog er at finde i Suses egne Værker. Jeg har benyttet følgende Udgaver: «Heinrich Susos . . . Leben und Schriften», ved Melchior Diepenbrock, Regensburg 1829; «Die deutschen Schriften des sel. Heinrich Seuse», ved Denifle, Bd. I, München 1880 (andet Bind er aldrig udkommet); endelig den første Udgave af den middelhøjtyske Grundtext: «Heinrich Seuse: Deutsche Schriften», ved Karl Bihlmeyer, Stuttgart 1907. Fremdeles: *D. Henrici Susonis . . . Opera . . . latine reddita a Laurentio Surio*, Köln 1615; *B. ac Seraphici Henrici Susonis Horologium aeternae sapientiae*, ed. Reginald Braun, Köln 1724; Theodor Jäger: «Heinrich Seuse aus Schwaben», Basel 1893. Endvidere maa jeg henvise til Engelbert Krebs: «Die Mystik in Adelhausen», i «Festgabe an H. Finke», Münster 1904, S. 41—105, til Ph. Strauchs Artikel «Suso» i «Allg. deutsche Biographie», Bd. XXXVII, S. 169—179, og Bihlmeyers Indledning til den nyeste Udgave af Suse.

I det følgende er det Meningen, kort at oplyse Udtryk eller Forhold i Fortællingen, som ikke kan tænkes at være Flertallet af Læserne umiddelbart forstaaelige.

S. 8.] Om Henrik Suses ydre Livsførelse og historiske Betydning, sé Bihlmeyers ovennævnte udtømmende og alsidige Skildring (Seuses Deutsche Werke, «Einleitung», S. 63*—156*).

S. 10.] Det gamle Sortebrødrekloster ved Konstanz er nu forvandlet til et Hotel («Insel-Hotel»). Klostergaarden er bevaret, Spisesalen er det gamle Refektorium.

S. 15.] Den hellige Agnes' Festdag er den 21. Januar. Suse «stod i den nedre Stolerække tilhøjre i Koret»; endnu ser man i gamle danske Kirker disse Stolestader eller «Munkestole», hvori Klosterbrødrene tog Plads, medens de i Fællig bad deres Bønner af Breviaret.

S. 17.] «i den hellige Skrift beskriver den evige Visdom sig selv». «Visdomsbøger» kaldte man i Middelalderen under ét de saakaldte fem Salomoniske Skrifter: Ordsprogs Bog, Højsangen, Prædikerens, Visdoms Bog og Jesu Sirachs Visdom.

S. 18.] «den ædle Panter». Suse deler her en i Oldtiden og Middelalderen udbredt Overtro, der allerede fandtes hos Aristoteles (*Hist. Anim.* IX, 6. Vincent af Beauvais: *Spec. nat.* XX, 99. Suses Samtidige, Konrad af Megenberg, † 1374, i «Buch der Natur», udg. af Pfeiffer, 1861, S. 157).

S. 18.] «naar man læste dem højt i Refektoriet, under Maaltidet». *Refektoriet* er Klostrets Spisestue; naar Brødrene holdt Maaltid, læste en af dem højt for de andre. Sé min Bog «Beuron» (Kbhvn 1896), S. 86—89.

S. 18—19.] *Audi, fili mi.* De paagældende Skriftsteder findes i Visdoms Bog, Kapitel 7 og 8, især 8, 2, 10, 18, og Ordsprogs Bog, Kap. 1—4, især 3, 19 og 4, 1.

S. 19.] «Saftig Brad og stærk Vin» osv. Citat af Ordsprogs Bog 6, 10; 21, 17.

S. 20.] Citatet er af Jesu Sirach 24, 18, 20, 21, og af Prædikerens 7, 27.

S. 21.] Visdoms Bog 8, 1. Ordsprogs Bog 23, 26.

S. 22.] «Mer end al Lykke» osv. Visdoms Bog 7, 10 f.

S. 24.] «fra sit Lønkammer ind i Kirken og gik at staa under Krucifixet paa Prædikestolen». Kloster og Kirke var sammenbyggede, saaledes at Kirken udgjorde den ene af de fire Klosterlænger. Paa Prædikestolen var i den senere Middelalder altid anbragt et Krucifix.

S. 24.] «Bogen om de gamle Eneboere». Ment er den oldkirkelige Bog *Vitae patrum*, et af forskellige Forfattere (Athanasius, Hieronymus, Palladius) sammenskrevet Værk om Datidens Ørkeneneboere. Det var i Middelalderens Klostre en af de mest læste Bøger, for Suse var den ligefrem «al Fuldkommenheds Kærne» (*Hor. Sap.* 175); han prydede sit Lønkammer med Sentenser af den, og Bihlmeyer har i det Enkelte eftervist, hvorledes de gamle Anakoreters Askese har været et Forbillede for Suse («Einkleitung» S. 49*, *Hor. Sap.* 116). Der gaves indenfor Dominikanerordenen i det fjortende Aarhundrede, ved Siden af megen Sløvhed og Slaphed, en strængt reaktionær Retning, som hævdede Nødvendigheden af at vende tilbage til de

gamle Idealer og havde meget tilfælles med det oldkristelige Munkevæsen. Sé Gérard af Frachetos *Vitae fratrum ordinis praedicatorum* (i *Mon. Ord. Præd.* I, 1896), en Bog, Suse kendte.

«Ottesangen», hvormed der paa samme Side er Tale, er den første af de otte kirkelige Tidebønner, *Matutin*. Den bedes i Dominikanerordenen før Dagens Frembrud.

S. 26.] *Stella maris* etc. De Ord, Suse i sit Syn hører, staar i Dominikanerbreviaret i Tidebønnerne paa Mariæ Fødsels Fest (d. 8. Septbr.). Det følgende Responsorium *Surge et illuminare, Jerusalem* (Esaias 60, 1) hører hjemme i Tidebønnerne paa Hellig tre Kongers Fest.

Hvad de her fortalte Syner, og overhovedet de i Suses Selvbiografi saa hyppigt optrædende overnaturlige Tildragelser angaar, er det godt at have Suses egne Ord i Erintring. Han skriver nemlig: «De Syner, som indeholdes i det Følgende, er ikke alle at forstaa bogstaveligt, men nogle af dem er en billedlig Tale». (*Visiones in sequentibus contentae non sunt omnes accipiendae secundum literam, licet multae ad literam contigerint, sed est figurata locutio.* Hor. Sap. 11). Særdeles instruktiv og retledende med Hensyn til en Forstaaelse af Middelalderens Visionære er Engelbert Krebs' ovenfor nævnte Afhandling: «Die Mystik in Adelhausen». Visionen eller Samtalen med overnaturlige Væsner er iøvrigt ofte intet uden en literær Form, saaledes hos den hl. Birgitta, hos Katerina af Siena, Thomas a Kempis, Alanus a Rupe, hvilket allerede Echard har bemærket (Quétif & Echard I, 656).

S. 29.] Endnu skal det være Skik i Baden at de unge Mænd Nytaarsnat synger for Kærestens Dør. Sé E. H. Den yndigste Rose.

Meyer: «Badisches Volksleben im 19. Jahrh.» (1900, S. 200 ff., S. 493).

S. 30.] *Sursum corda*. Disse Ord staar i Messen i den saakaldte *Præfation* eller Indledning til det egentlige Nadveroffer.

S. 32.] «Kyndelmisse», d. 2. Februar, fejres til Minde om Mariæ Renselse i Templet («Mariæ Kirkegang». Luc. 2, 22 — 39).

S. 33.] *Magnificat* (den hellige Jomfrus Lovsang, Lucas 1, 46—55) indtog en Hædersplads i Middelalderens Liturgi.

S. 35.] «Kapitelsalen» er Klostrets Samlingsværelse. Brødrene mødes her til vigtige Forhandlinger, og deres Samvær indledes med Oplæsning af et Kapitel af deres Ordensregel — heraf Navnet. Fra Korsgangen, der løber rundt om Klostergaarden med dens Have og Brønd, fører Døre ind til Kapitelsal, Refektorium, Kirke osv.

S. 36.] «Hil dig, vor Konge, Davids Søn!» (*Ave, rex noster, fili David!*), Antifon, der efter Dominikanernes Ritus synges under Processionen paa Palmesøndag. — «Hil dig, Kors, vort eneste Haab!» (*O crux, ave, spes unica!*) er Begyndelsen paa en Strofe i Venantius Fortunatus' bekendte Passionshymne *Vexilla regis prodeunt*. — «Hil dig, Himmel-dronning, Miskundheds Moder!» er endelig Begyndelsen af Hermann Contractus' Bøn *Salve Regina*, som siden c. 1230 synges i alle Dominikanerklostre under den Procession, der holdes efter Komplet (Dagens sidste Tidebøn).

S. 39.] «den hellige Arsenius», en af de oldkristelige Ørkenasketer, levede fra c. 354 til c. 449.

S. 40.] «Porten med Taleværelset». Udenfor det egentlige Klosterhegn (Klausuren) ligger Portnerboligen med et eller flere Taleværelser. Her modtages Besøg af Personer af det andet Køn og i det Hele af alle, som der ikke er Anledning til at give Adgang til selve Klostret.

S. 43.] *Magnificat*, se Oplysn. til S. 33.

O vernalis rosula er en gammel Sekvens, digtet over Antifonen *Alma redemptoris mater*. Chevalier: *Repert. hymnolog.* Nr. 13879 (II, 249).

S. 48.] IHS = den almindelige Forkortelse af Navnet Jesus. Egentlig de tre første Bogstaver af det græske *ΙΗΣΟΥΣ*, almindelig udlagt *Jesus Hominum Salvator*, «Jesus, Menneskenes Frelser».

S. 49.] «Sanct Bendts Dag», d. 21. Marts.

S. 53.] «Den brede Bodensø», ved hvilken Konstanz ligger.

S. 53.] «Evangeliet om, hvorledes Vor Herre forvandlede Vand til Vin.» Dette Evangelium bliver læst paa anden Søndag efter Hellig tre Konger.

S. 54.] «en from Kvinde». Ment er Nonnen *Elsbet Staglin* eller *Stagel* i Dominikanerindeklostret i Töss ved Winthertur i Schweiz. Hun stod Suse meget nær og omtales ofte i hans Skrifter. Deres Bekendtskab stammer fra Aaret

1337 og varede ved til hendes Død ca. 1360. Suses Selvbiografi opstod fra først af derved, at Elsbet nedskrev, hvad han i Samtaler meddelte hende om sit Liv. En Del af dette Værk opbrændte Suse, men en Del blev bevaret og siden gennemset og udgivet af ham selv. Elsbet Stigel skylder vi desuden en Samling af Suses Breve, den saakaldte *store Brevbog*, og en af hende forfattet Række Levnedbeskrivelser af hendes Medsøstre i Klostret i Töss (udgivet af Vetter i «*Deutsche Texte des Mittelalters*», Bd. VI., Berlin 1906). Sé i Suses Skrifter, Bihlmeyers Udgave, Fortalen og Kap. XXXIII af Selvbiografien med de tilhørende Oplysninger; samme Udgave, Indledningen, S. 124*—127*, og F. Vetter: «*Ein Mystikerpaar des 14. Jahrhunderts*» (Basel 1882).

S. 55.] *Lux fulgebit hodie*, Indgangsvers til den anden af de tre Messer, som læses Julenat. Ordene er tildels af Esaias, Kap. 9.

S. 56.] *Sanctus* og *Benedictus qui venit*, Dele af Messen, der synges umiddelbart før og under Konsekrationen. Paa Dansk lyder Ordene saaledes: «Hellig, hellig, hellig er Herren Gud Sabaoth. Himmel og Jord er fulde af hans Herlighed. Velsignet være den, som kommer i Herrens Navn. Hosannah i det Høje!»

S. 58.] «Der var et skønt Hus». Ved denne Beskrivelse har Suse vistnok tænkt paa sin Ordens lærde Skole i Köln, hvor han studerede fra ca. 1324—1327.

S. 60.] «paa min Straasæk» — det almindelige Sengeleje for Ordenens Medlemmer.

S. 60.] Citatet af Jobs Bog er taget af syvende Kapitel, første Vers.

S. 64.] «Kyndelmissedag» 5: d. 2. Februar. Se ovenfor, Oplysningen til S. 32.

S. 68.] «Mester Eckhart», den berømte Dominikanermystiker († 1327), hvis personlige Bekendtskab Suse havde gjort i Köln. Mester betyder Læsemester, *Lector*, ved Skolen.

S. 72.] «Som det er Skik i adskillige Ordener.» Birgittinerordenen havde f. Ex. saadanne Fællesklostre for Munke og Nonner.

S. 74.] «den evige Gud, som han holdt højt opløftet i sine . . . Hænder.» Talen er om Elevationen i Messen, den Akt, ved hvilken Hostien og Kalken efter Konsekrationen opløftes af Præsten til Menighedens Tilbedelse. Smlgn. S. 56.

S. 75.] «St. Margrethedag» 5: d. 20. Juli. At «ruske Hør» er det tekniske Udtryk for at høste Hørren. Det sker paa den Maade, at Planten trækkes op haandfuldevis med Rod og lægges i smaa Bundter paa Stedet.

S. 77.] «at knevle den Hør, de havde rusket om Dagen.» At knevle Hørren vil sige at afrive Frøkapslerne paa Planten. Hørren trækkes haandfuldevis igennem en Jærnkam («Hørrive»), hvis Tænder sidder saa tæt, at Frøkapslerne ikke kan passere dem, men rives af. (Karl Meyer i Salmonsens Konv. Lex. Bd. IX. S. 284).

S. 79.] *Exultet* osv. Saaledes begynder den store Jubelhymne, der i den katholske Liturgi synges Paaskelørdag efter Paaskekærtens Indvielse. Sé «Den katholske Kirkes Messebog» (Kbhvn. 1907), S. 352 f.

S. 84.] Ifølge Murer (*Helvetia sancta*, Luzern 1648, p. 331) skal Suses Søster have været Dominikanerinde i Klostret St. Peter i Konstanz.

S. 85.] «den hellige Agnes' Dag» 3: 21. Januar.

S. 88.] «i et meget bedre Kloster», rimeligvis i et, hvor der var stræng Klausur. Suses Ven og Aandsfrænde Heinrich von Nördlingen omtaler i et Brev en vis «Susinde» (*Sussin*) i Augustinerindeklostret Höchstetten ved Dillingen. (Bihlmeyers Udgave, S. 74, Anm. 2).

S. 99.] «Gitret i Klostrets Taleværrelse». I Kvindesklostre sker Samtalerne gennem et Gitter, der deler Taleværrelset i to Dele, én for Nonnerne og én for de Besøgende. Ofte er der tillige et Forhæng indvendig bag Gitret, saa at man ikke kan se den, man taler med.

S. 100.] «Gudsvenner», en i det fjortende Aarhundrede almindelig anvendt Betegnelse for Tidens fromme Kristne baade i Gejstligheden og Lægfolket. Ordet er hentet fra den hellige Skrift (Joh. 15, 14; Ps, 138, 17; Jak. 2, 23), anvendes først om Evangelister og Apostle, siden overhovedet om alle Hellige og bliver endelig Betegnelsen for Tidens Ideal af en Kristen — den, der gennem Kristus er bleven *Guds Ven*. Se Ph. Strauch i «Realenzyklop. für prot. Theol.» Bd. XVII (1905), S. 204 f.

S. 101.] «Der fejres ingen Martyrfest idag». Den katolske Kirke højtideligholder Ihukommelsen af Martyrerne og andre hellige Mænd og Kvinder ved særlige Messer.

S. 107.] «den lange Bro over Rhinen» — udenfor Konstanz.

S. 110.] «i en Serafs Lignelse.» Saaledes havde Kristus ogsaa vist sig for den hellige Frans af Assisi.

S. 112.] «Mesteren over den hele Orden og Mesteren for Tyskland» c.: Dominikanerordenens General og Provincialforstanderen for Tyskland (Provinsen Teutonia).

S. 112.] «han var ikke selv der til Stede». 1348 var Suse bleven forflyttet til Ulm.

S. 118.] «Hvorledes han engang var Døden nær.» Rime- ligvis døde Suse af den samme Sygdom, som her er skildret. Der vides imidlertid slet intet om de nærmere Omstændigheder ved hans Død, uden, at den fandt Sted d. 25. Januar 1366 i Ulm.

S. 119.] «den Psalme, Vor Herre bad paa Korset». Ps. 21, 2. Matth. 27, 46.

S. 122.] «Om den overvættes Glæde i Himmerig». Af det tolvte Kapitel af Suses «Bog om den evige Visdom».

Dette Værk hørte i Middelalderen til de mest læste Andagtsbøger. Det blev ogsaa oversat paa Dansk,

rimeligvis af en nørrejysk Munk, dog ikke efter den tyske Original, men efter den af Suse selv foretagne latinske Bearbejdelse (*Horologium sapientiae aeternae*, 1334). Denne danske «Gudelig Visdoms Bog» er udgivet efter et Ms. fra det 15. Aarh. af C. J. Brandt («Dansk Klosterlæsning», I, Kbhvn. 1858). Det her gengivne Stykke findes hos Brandt i første Bogs ellefte Kapitel.

JOHANNES JØRGENSEN

REJSEBOGEN • ANDEN UDGAVE (TRISTE
DAGE • EN UMBRISK KRØNIKE)

3 Kr.

FIORETTI DET ER: DEN HELLIGE FRANS
AF ASSISIS SMAABLOMSTER • MED FORORD
AF BJØRNSTJERNE BJØRNSON

3 Kr.

PILGRIMSBOKEN (DET FRANCISKANSKE
ITALIEN)

4 Kr. 50 Øre

HELLIG ILD • EN LEGENDE FRA
DET GAMLE SIENA

2 Kr.

DEN HELLIGE FRANS AF ASSISI
EN LEVNEDSBESKRIVELSE

6 Kr. 50 Øre

